

DARBININKAS

Vol. LXXXIV, Nr. 12
Birželis - July 2, 1999 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Lietuvos parlamentas priėmė įstatymą dėl įmonių, įstaigų ir organizacijų, veikiančių po užsienio spectarnybų "stogų", likvidavimo. Įstatymas, kurio autoriumi ir iniciatoriumi yra Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, iš esmės, skirtas tik vienos valstybės - buvusios SSSR spectarnyboms.

- Lietuvos žemės ūkio ministerijos delegacija, vadovaujama ministro Edvardo Makelio dalyvavo 9-osios tarptautinės specializuotos parodos "Belagro - 99" atidaryme Minske. E. Makelis susitiko su Baltarusijos žemės ūkio ministru Jurijum Morozu ir aptarė tolesnio bendradarbiavimo žemės ūkio produktų gamybos ir perdirstimo srityse perspektyvas. Baltarusijos žemės ūkio ministerijos duomenimis, 1998 m. Baltarusija eksportavo į Lietuvą agropromosinio komplekso produkcijos už \$11,3 mln., o importavo iš Lietuvos už \$23,4 mln.

- Du didžiausi Lietuvos privatūs bankai - Vilniaus bankas ir "Hermis" - pasirašė susitarimą dėl galimo dviejų bankų susijungimo salygų ir tvarkos, tačiau Lietuvos bankas gali neleisti šiems bankams susijungti. Pagal susitarimą, bankai sieks lygiai pagrindais susijungti į naują banką su nauju vardu, kuris bus dviejų bankų teisių ir pareigų perėmėjas. Pagal praėjusį mėnesį Lietuvos banko patvirtintas sisteminės rizikos bankų sektoriuje vertinimo nuostatas bankai negali susijungti, jei bendra jų rinkos dalis (turtas, paskolos ar indėliai) viršija 40 proc. Tuo tarpu balandžio mėn. Vilniaus bankui ir "Hermiui" teko 39,6 proc. bankininkystės sektoriaus turto, 44,3 proc. paskolų ir 34,3 proc. indėlių. - Gegužės mėn. metinė infliacija (\$m. gegužės mėn. palyginti su praėjusiu metų gegužę) Lietuvoje buvo 0,2 proc., - pranešė Statistikos departamentas. Remiantis Statistikos departamento duomenimis, vartojimo prekių kainų indeksas gegužės mėn. nesikeitė jau antrą mėnesį iš eilės.

- Nuo liepos 1 dienos Lietuvos piliečiai galės laisvai keliauti į visas 10 Šengeno valstybių. Paskutinės savo sienas Lietuvai atvėrė Belgija, Olandija ir Liuksemburgas. Tris dvišalius bevizio režimo susitarimus su Beniluksio valstybėmis vakar Briuselyje pasirašė Lietuvos užsienio reikalų viceministras Jonas Rudalevičius. Vizų į Vokietiją, Austriją, Prancūziją, Italiją, Ispaniją, Portugaliją ir Graikiją Lietuvos piliečiams jau nereikia nuo šių metų pradžios. Laisvai keliauti po Europą Lietuvos piliečiai gali tik turizmo arba verslo reikais, o viešnageis vienoje šalyje laikas negali viršyti 90 dienų per pusmetį. Vykstant dirbti ar mokytis, reikalingos vizos.

- Lietuvoje įsteigta nevyriausybinių organizacijų "Europos namai", kurios paskirtis - skatinti ir stiprinti Lietuvos piliečių sampratą ir nuostatas dėl Europos integracijos. .Analogiški "Europos namai" veikia 24 valstybėse.

IGNALINOS AE NETERŠIA APLINKOS, TEIGIA SPECIALISTAI

Ignalinos atominė elektrinė neteršia aplinkos - nei veikianti, nei neveikianti, užtikrino jėgainės administracijos atstovė.

Birželio pradžioje Kaliningrade netikėtai išplitus gandams apie tariamą avariją Ignalinos AE, radioaktyviuoju fonu srityje domėjosi Kaliningrado srities administracija. Ji Valstybinio ekologijos komiteto pareikalavo pateikti paskutiniuosius duomenis apie radioaktyvųjų foną regione. Kaliningrado ekologai atsakė, kad pastarosiomis dienomis jų prietaisai fiksavo 12-13 mikrorentgenų per valandą, t. y. natūralų radioaktyvų foną.

Ignalinos AE pirmasis reaktorius neveikia jau daugiau nei dvi savaites dėl nebaigtų licencijavimo darbų, antrasis - dau-

giau nei du mėnesius dėl planinio remonto.

IAE atstovė spaudai Ina Didžiulytė BNS sakė, kad ir veikiant abiem reaktoriams, jėgainės teršalų išmetimai anaipol nesiekia leistino normos, ir juo labiau jų nėra, kai reaktoriai neveikia. Pavyzdžiui, išmetamų inertinių radioaktyviųjų dujų aktyvumo paros norma yra 750 kiuri, tuo tarpu realiai jis būna nuo 1-3 kiuri ir pasiekia 10 kiuri tik stabdant arba paleidžiant reaktorių.

Lietuvos Aplinkos ministerijos Radioaktyviųjų medžiagų skyriaus viršininkas Stasys Motiejūnas BNS sakė, kad stabdant reaktorių ir juos paleidžiant visuomet padidėja išmetimai, tačiau ir tuomet normos nepažeidžiamos. Ministe-

rijos duomenimis, išmetimų buvo padaugėję gegužės 22-26 dienomis dėl pirmojo reaktoriaus stabdymo. Labiausiai buvo padidėjęs radioaktyvaus jodo išmetimas, bet ir jis gegužės 25 dieną, kai buvo didžiausias, tesiekė 8 proc. dienos normos. IAE dabar ruošia mėnesio ataskaitą apie poveikį aplinkai.

Pasak surinktų duomenų, radioaktyviųjų inertinių dujų mišinio išmetimas gegužės mėnesį sudarė 0,65 proc. leistinos normos, o nuo metų pradžios - 0,53 proc. Radioaktyvaus jodo išmetimas gegužės mėnesį sudarė 1,37 proc. leistinos normos, nuo metų pradžios - 0,83 proc. Ilgaamžių radionuklidų išmetimas gegužės mėnesį sudarė 0,12 proc. normos, nuo metų pradžios - 0,08 proc.

Omnitel Laikas

SKANDINAVIJA KAIP PAVYZDYS

Dar tuo metu, kai Lietuva pradėjo tiesti kelią į Nepriklausomybę, t. y. 1917-1918 metais, iškiliausi mūsų tautos šviesuoliai suprato, kaip svarbu mūsų mažai valstybei turėti sąjungininkų ir bičiulių kaimyniniuose kraštuose. Ir tuomet jų žvilgsniai nukrypo į Šiaurę, į Skandinaviją. Jonas Šliūpas jaunos Lietuvos valstybės ateitį matė Šiaurės tautų sąjungoje, kalbėjo net ir apie realios federacijos galimybę. Tuo pat metu Vaižgantas užsidegęs ėmė siūlyti baltų ir skandinavų bundo (sąjungos) idėją. Tokia sąjunga turėjo atsverti neigiamą poveikį iš Rytų. Baltijos jūra, jo požiūriu, turėjo tapti namine jūra, vidaus vandenynu, vieningo aplink esančias tautas. Siekiamą suartėti su skandinavais A. Smetona 1919 m. pavadino senu Lietuvos troškimu.

Vėliau vienas žymiausių Lietuvos žmonių prof. K. Pakštas pastebėjo, kad baltų ir skandinavų suartėjimą lemia noras ir teisė laisvai ir savarankiškai gyventi. 1942 m. K. Pakštas išleido veikalą "Baltoskandijos konferencija", kuriame parodė septynių mažų Baltijos ir Skandinavijos valstybių politinio suartėjimo galimybes.

Mūsų orientacija į Skandinaviją yra mūsų valstybės egzistencijos garantas. Tai yra įrodyta didžiulių Lietuvos vyrų ir iš naujo įrodinėti nebereikia. Švedija, Danija, Norvegija, Suomija, Islandija mums gali būti pavyzdžiu daugelyje sričių. Skandinavijos šalys visam pasauliui rodo pavyzdį: jos įrodo, kad mažos tautos ir mažos valstybės gali pasiekti aukščiausią kultūros ir civilizacijos lygį. Įsidėmėkime tarptautinę

statistiką: pirmajame labiausiai išsivysčiusių pasaulio šalių penketuke yra net trys Skandinavijos šalys - Švedija, Danija, Islandija (nuo jų mažai atsilieka ir Norvegija bei Suomija). Visos jos - ir miniatiūrinė Islandija - pagal pragyvenimo lygį pralenkia ir Didžiąją Britaniją ir JAV. Skandinavijos kraštai yra sukaupę didžiulius materialinius ir kultūrinius lobius. Vienas iš tų lobų - senosios jų kalbos, kuriomis yra parašyta daugybė puikių mokslo, filosofijos ir grožinės literatūros veikalų. Mokydamiesi skandinavų kalbų, mes tiesime sau ir savo valstybei pačius tiesiausius kelius į Skandinaviją, turinsime savo kultūros aruodą. Tais keliais keliauti reikia jau nuo mokyklos suolo.

Dr. Silvestras Gaižiūnas

STASIO LOZORAIČIO PERLAIDOJIMAS LIETUVOJE

Buvusio Lietuvos Ambasadoriaus ir kandidato į prezidentus Stasio Lozoraičio palaikai buvo perkelti iš Putnamo, CT į Lietuvą ir iškilmingai palaidoti prie Kauno esančiose Petrašiūnų kapinėse.

Paskutinė lygiai prieš penkerius metus mirusiojo kelionė vyko oru iš Bostono į Romą ir Lietuvos Avialinijos lėktuvu iš Romos į Vilnių. Kartu su vyro palaikais skrido Ambasadoriaus našlė Daniela Lozoraitienė ir mirusiojo brolis, Amb. Kazys Lozoraitis su žmona. Vilniuje birželio 13 d. atskridusį lėktuvą iškilmingai pasitiko Prezidentas Valdas Adamkus, Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, Seimo bei vyriausybės nariai, garbės sargyba. Kai kurie iš susirinkusiųjų verkė. Tą pačią popietę automobiliu karstas buvo pervežtas į Kauną.

Kaune, istorinėje Vytauto Didžiojo bažnyčioje birželio 14 d. iškilmingai vėliava apdengta ir žvakėmis apsuptą karstą žmonės lankė ištisą dieną, nešė vainikus, gėles, meldėsi. Vakare bažnyčioje vyko koncertas ir iškilmingos pamaldos. Vyravo iškilminga, rimta, ori - atitinkanti Velionio asmenybę - nuotaika. Kadangi ši diena sutapo su 1941 birželio 14-tos tremimų sukaktimi, visas miestas puošė-

Lietuvos Respublikos Ambasadorius Stasys Lozoraitis
Liudo Tamošaičio nuotr.

LR PILIEČIŲ NUOSAVYBĖS TEISIŲ GRAŽINIMO Į NEKILNOJAMĄ TURTĄ ĮSTATYMO PAKEITIMAI

Pranešame, kad birželio 2 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamą turtą atkūrimo įstatymo pakeitimai, Lietuvos Respublikos Seimo priimti gegužės 13 d. Šiuose pakeitimuose yra nemažai naujovių, kurios keičia buvusią nuosavybės gražinimo tvarką.

Pakeitimais yra išplečiamas asmenų, kurie buvusiam savininkui mirus gali kreiptis dėl nuosavybės teisių, atkūrimo ratas. Tais atvejais, kai turto savininkas yra miręs ir testamentu palikęs savo turtą, nuosavybė gražinama ne tik testamente nurodytam asmeniui, bet, jei jis miręs, pastarojo sutuoktiniui, tėvams, vaikams, vaikaičiams bei vaikų sutuoktiniams. Tais atvejais, kai turto savininkas nepaliko testamentu, turtas gražinamas jo sutuoktiniui, tėvams, vaikams, vaikaičiams ir vaikų sutuoktiniams. Kai pats turto savininkas yra emigravęs iš Lietuvos 1939 - 1990 metais ir, netekdamas Lietuvos Respublikos pilietybės, priėmė kitos valstybės pilietybę, turtas gali būti gražinamas jo sutuoktiniui, tėvams ar vaikams, jei šie yra Lietuvos Respublikos piliečiai. Panaikinta anksčiau buvusi nuostata, kad turtą gražinant ne buvusiam savininkui, jo sutuoktiniui, tėvams, vaikams ar vaikaičiams, nuosavybės teisės atkuriamos tik į jiems priklausančią dalį, nors kitų dalių niekas ir nepageidauja susigrąžinti. Visiškai nauja nuostata numato, kad nuosavybės teisės atkuriamos piliečiams, kuriems turtas buvo perleistas vadinamuoju "naminiu testamentu" arba sutartimis, bei piliečiams, kuriems nuosavybės teisių perėmėjai testamentu paliko savo turtą. Šiuo atveju būtina kreiptis į teismą Lietuvoje, kur reikia įrodyti, kad turtas tikrai buvo perleistas minėtais būdais, tai yra, reikia įrodyti juridinę reikšmę turintį faktą.

Naujuose įstatymo pakeitimuose panaikintas terminas, iki kurio turėjo būti pateikiami prašymai atkurti nuosavybės teises. Tai gi prašymus gali paduoti visi, kurie praleidę anksčiau buvusį 1997 m. gruodžio 31 d. terminą.

Pakeistas valstybės išperkamos žemės ir miško kategorijų sąrašas, iš kurio išbraukta žemė, suteikta valstiečio ūkiui steigti, iš valstybės išperkamų miškų sąrašo išbraukti miestų miškai ir miško parkai, sumažinta gyvenamųjų pastatų pakeitimo dalis, kurią pakeitus pastatas išperkamas (vietoj buvusių 60 procentų nustatyti 50 procentų pagrindinių pastato konstrukcijų).

Reikalavimas, kad nuosavybės teisės atkuriamos tik Lietuvos Respublikos piliečiams, liko, todėl pageidaujantys susigrąžinti turėtą nuosavybę Lietuvoje turi gauti Lietuvos Respublikos piliečio pasą, o po to pateikti prašymą atkurti nuosavybės teises. Prašymus dėl paso ir pilietybės turėtumėte pateikti Lietuvos generaliniams konsulatams Chicagoje arba New Yorke priklausomai nuo to, kokiaje valsiijoje gyvenate.

Prašymai dėl nuosavybės teisių atkūrimo turi būti pateikiami toms pačioms įstaigoms, kaip ir anksčiau. Jie turi būti pateikiami tiesiogiai, tai yra siunčiami toms įstaigoms pačių prašančiųjų. Tais atvejais, kai kreipiamasi dėl žemės, miško ar vandens telkinio gražinimo, prašymus reikia pateikti miestų arba rajonų, priklausomai, kur minėtas nekilnojamas turtas yra, žemėtvarkos skyriui arba seniūnijai, kurioje šis turtas yra, teritorijoje dirbantiems miestų ar rajonų žemėtvarkos skyrių darbuotojams. Prašymai dėl nuosavybės teisių atkūrimo į ūkinės - komercinės paskirties pastatus turi būti pateikiami miesto ar rajono, kur turtas yra, merui arba valstybės valdymo institucijai, įteigę šis turtas priskirtas. Prašymai dėl gyvenamųjų namų, jų dalių ar butų gražinimo turi būti pateikiami atitinkamo miesto ar rajono merui arba valstybės valdymo institucijai, įteigę šis turtas priskirtas.

Darius Staniulis, Lietuvos Respublikos konsulas New Yorke

si juodu kaspinu perrištomis trispalvėmis. Visa tai teikė dar didesnį išpūdį.

Antradienį, birželio 15 d. laidojimo iškilmės prasidėjo 9 val. Šv. Mišiomis, kurias Vytauto bažnyčioje atnašavo arkiv. Sigitas Tamkevičius su dviem konfratais vyskupais. Atvyko prezidentas, valdžios žmonės. Prezidentas prie karsto priejo nešinas Stasiui Lozoraičiui skirtu Lietuvos Resublikos pirmojo laipsnio Vyčio Kryžiumi. Šv. Mišių auką pradėjo arkiv. Tamkevičius šiais žodžiais: "Kauno Vytauto bažnyčia šiandien sukvietė aukštus valstybės vyrus ir eilinius gyventojus palydėti žymų tautos sūnų savojon tėvynėn..." Pamokslas buvo neilgas, bet skirtas Stasio Lozoraičio atminimui ir rūpesčiui tėvyne. Arkivyskupas kalbėjo apie gerį, kuris, jei pamilstamas tėvų namuose, išlieka vaikui visam gyvenimui. Kaunui ir Lietuvai reikia giliai pajusti dvasią šio ištikimo tautos sūnaus, lenktis prieš jo idealizmą ir melstis. Bažnyčia buvo perpildyta, pilnas akmenimis grįstas šventorius ir aplinkinės, senove dvelkiančios gatvelės.

Didžiulė procesija pajudėjo Petrašiūnų link. Kapinėse dalyvavo, spėju, 4-5 tūkstančiai žmonių. Po atsisveikinimo kalbų, Himno ir galingo "Marija,

Marija" viltį Lietuvai ir ypač Kaunui skleidusio Stasio Lozoraičio karstas atsirėmė į duobės dugną, buvo užkastas. Ambasadoriaus brolis Kazys Lozoraitis šeimos vardu visiems padėkojo.

Kai lankysimės Lietuvoje, nepraleiskime progos nuvykti į aukštų pušų puošiamas Petrašiūnų kapines ir aplankyti ten paguldytą šio šimtmečio aukštos pagarbos nusipelnusį Lietuvos diplomata, žymioje Lozoraičių šeimoje išugdytą a. a. Stasį Lozoraitį.

Antanas Dundzila

RUMUNŲ VIEŠOJI APKLAUSA

Kaip parodė viešosios nuomonės apklausa, 60 proc. rumunų mano, kad komunistinio režimo metais gyvenimo lygis šalyje buvo aukštesnis. Beveik 90 proc. apklaustųjų norėtų, kad valstybė sumažintų nedarbą ir kainas. Nors 85 proc. respondentų palaiko rinkos ekonomiką, tačiau 88 proc. žmonių mano, kad rinkos ekonomika yra naudinga tik aukšto rango pareigūnams ir "nesąžiningiems asmenims". 74 proc. nepasitiki šalies vyriausybe, o 77 proc. rumunų prarado pasitikėjimą bet kokia politine partija.

ELTA

Tarp dienos ir nakties: Leonardo Gutausko išpažinimai

Dailininko ir rašytojo **Leonardo Gutausko** 60-ties metų jubiliejaus proga jį kalbina žurnalistė **Nomeda Gaižiūtė** (interviu darytas 1998 metų gale – Red. pastaba)

- Esate dailininkas, docentas, dalyvavote daugelyje tarptautinių parodų, pelnėte apdovanojimų. Žvelgiant į kūrybinę biografiją lyg ir aišku, kad pirmiausia Jūs tapote dailininku. O iš tiesų koks menininkas gimė anksčiau – tapytojas, poetas ar "Vilko dantų karolių" autorius?

- Matyt, ir tapytojas, ir poetas, ir prozininkas gimė vienu metu, 1938 metų lapkričio 6 dienos rytą. Tačiau atrasti juos (manyje tūnančius) reikėjo laiko.

Tikėjimui, tačiau be Tikėjimo jis būtų niekas. O Religija išgyventų ir be meno. Ir niekada nereikėtų pamiršti, kokios pragarškos grovimo galios turi nutolęs nuo sakralumo menas.

Tad tikėdamas didžia meno galia priartinti žmogų prie Kūrėjo paveiklo, aš meną suvokiau kaip suvokė Fra Angelico, Bachas ar Kryžiaus Jonas. Ir neįtikins manęs sakančys, jog šiandien pasaulis jau kitoks, jau deformuotas destruktijos, ir sakrališkumui jau nebėra

Marija, jai dedikavote daug kūrinių, ji viena iš svarbiausių romano veikėjų. Tačiau Jus įkvepia ir "tamsioji" gyvenimo patirtis, ir skaitytos knygos, regėti paveikslai.

- Išžiūrėkite į Lietuvos žemėlapi. Jis panašus į širdį ir į žmogaus kaukolę. Į gyvastį ir į mirtį. Štai šios žemės akiduobėse gyvenu kaip skruzdė ir tos pačios žemės kraujagyslėmis plaukiu vis žemyn ir tolyn – į jūrą, kurią kai kas tapatina su amžinybe. Galėčiau pateikti pavyzdį, kas yra toji "įkvėpimo žemė". Iš Kėdainių krašto į pasaulį išklydęs Czesławas Miłoszas gal taip ir nebūtų sužinojęs, ką reiškia Prarastasis rojus, jeigu nebūtų skynęs lelijų Isos slėnyje. Tai "įkvėpimo žemėje" užsimėgė Jo kūrybos šaknys, kurių neįstengė išrauti jokie internacionalai ir supliurazmėję liberalai, taip agresyviai besididžiuojantys "pasaulio piliečiai" – tik apsimetėliai: vienas jų neišgyventų be savo Isos slėnio, kitas – be Vilniaus stogų ir arkų, trečias – be Jeruzalės sienų, ketvirtas – be Fudzi kalno atspaudų širdyje. O aš gal būčiau neišgyvenęs, t. y. gal būčiau grįmęs ir nugrimzdes iki pragaro grindinio, jeigu Atmintis nebūtų išsaugojus lelijų lapais bėgančios juodos vandenų vištelės ar Kryžiaus kelią einančios basakojės kaimo siuvėjos, kurią vieni vadino Ieva, kiti – Marija, o raštininkas – Ieva Marija...

Žodžiu, "įkvėpimo žemė" – tai ir akmenys, ir erškėtožės, ir upeliai, ir brangūs žmonės. Išėjus Ievai Marijai, lemtis menininkui skyrė Emilijai, kurią pažinau dar jos nepažinęs, tik nujautęs esančią tarp dulkėtų Faulknerio Rožių Emilijai.

- Jūsų tekstai atviri skirtingoms kultūroms, menams, istorijai. Esate į aplinką reaguojantis ir į reflektuojantis menininkas. Subtiliai žaidžiate svetimais siužetais, retorikos priemonėmis. Kitaip tariant, kuriate tipiską intertekstą. Tai darote sąmoningai (dabar tai madina) ar tiesiog nebėra kitos išeities, nes viskas jau pasakyta?

- Įdomus tas Jūsų žodis "intertekstas", tarsi koks internacionalas. Net nejauku. Juk mano romanas – tai tik iš paskutiniųjų galių mėginimas išsaugoti brangiausių man žmonių atmi-

nimą, pastangos apginti juos nuo visa ryančios užmaršties. O kaipgi tu išsaugosi ledinių karstelių tylą nepalyginęs jų su tuščia garbe, paausuta faraonų mumijų tyla? Aš nežinau, kas yra "dabar madina" (mano paroda tai patvirtins). Kitaip rašyti aš tiesiog negaliu, nes man būtina pasakyti tai, kas dar nepasakyta. Ir ne tik pasakyti, bet ir pakartoti, kad tai, kas pasakyta, išmigytų ir į širdį, ir į laiko pagnages – tegu ir laikas neužmiršta to, kas pakartota.

- Kokius menininkus, kūrinius pavadintumėte savo mokytojais?

- Vincento van Gogh'o ir Fra Angelico tapyba, Marcelio Prousto 7 knygos, Apreiškimas Jonui – šie yra mano idealai. Tačiau siekiamybės mokytoju nepavadinasi. Tad taip ir baigiu nugyventi be tapybos ir be rašto mokytojų.

- Romano "Vilko dantų karoliai" pasirodymas buvo kiek netikėtas. Rūpėjo peržengti ribą, už kurios, kaip rašote viename eilėraštyje, prasideda proza ir atsiveria kitos kalbos galimybės?

- Apie "Vilko dantų karolių" rankraščio atsiradimą esu nesąsiųkęs, ir kalbėjęs. Šis nesibaigiantis, įsakmus, nepripažįstantis priešpriešos Atminties srautas buvo netikėtas pirmiausia man pačiam, netgi mano protui, kuriuo norėčiau dažniau pasikliauti, tačiau ne jis mane valdo, o intucija. Būseną tarp dienos ir nakties. Pasakysiu aiškiau:

Tarp dienos ir nakties
Slypi laikas, kurio nesugaus
Siauros akys katės
Ir bedugnės akys žmogaus.

O kalbos paslaptys rašantį traukia tarsi liepsna drugi, nes žiūrint į kalbos ugnį žmogus jaučiasi lyg koks žynys, kurio kaktoje iš lėto praregi trečioji akis. Ir vieną mirksnį tau atrodė, jog tu "visa pas Dievą gali". Nors rezultatas, deja, deja, dažnai būna tik tolimas blyškus aiškiaregystės atšvaitas.

- Kiek romano dalių jau turite parašę?

- Ketvirtąją dalį arba tomą turiu mašinėle išspausdinęs, kelias ištraukas paskelbęs "Metuose". Tačiau į leidyklą nenešu. Turiu parašęs mažos apimties (apie 140 puslapių) romaną "Laiškai iš Viešvilės" (prieš keletą metų ištrauką publikavo "Literatūra ir menas").

Šios knygos tekstas, matyt, neišvengiamai panašus į "Vilko dantų karolių" audinį, tik gal stipriau suslėgtas, labiau primenantis gilaus šulinio vandenį žiemą, prieš šv. Kalėdas, o ne slenksčiais jūron srūvantį Merkj.

"Metai" šį darbą priėmė. Tad 11-ojo žurnalo numerio laukiau su tuo pačiu jauduliu paširdžiuose – kaip ir parodos. Juk akistata su žiūrovu ir su skaitytoju visuomet kiek sulenkia kečius, visada suvirpina uodo kinkas.

- Smalsu sužinoti, kaip vertinate pagal Jūsų romaną sukurto režisieriaus Algimanto Puipos filmą "Vilko dantų karoliai"?

- Prisipažinsiu, nustebau sužinojęs, kad prancūzai šį filmą apdovanojo Didžiuoju prizu. Viliuos, kad jie įžiūrėjo tai, kas liko už kadro. Matyt, jie tikrai pamatė, kad laidotuvių dieną žmonės karsto dangčiu bus pripaude voiko pirštus, vaiko, kuris negalėjo atsiplėsti nuo tolstan-

čio mylimiausio žmogaus – prašę sugrįžti arba pasiimti ir jį kartu. Matyt, prancūzai visa tai pamatė užmerkę akis, nes juk niekaip negalėjo žiūrėti į tą beklaušę sceną, kurioje ir vaikas, ir kunigas numarma į kapo duobę... Gal šitaip ponas Puipa suvokia ironiją? Nežinau. Žinau tik, kad mano romane panašių scenų nėra, nes niekaip negalėjo atsirasti – Atmintis man gerai išskalavo ausis, kad klausia padėtų raštininkui giedoti į toną, o ne šalia jo. Man nesuvokiamas tas noras viską suvaidinti, o ne nufilmuoti gyvenimą, tokį, koks jis gyvas knygoje. Bet čia jau mūsų kino problema – ne J. Apučio, ne S. Šaltenio ir ne L. Gutausko.

- Ką kuriate dabar? Sprendžiant iš publikacijų, netrukus pasirodys nauja poezijos knyga?

- Devyniasdešimt aštuntieji metai skirti artėjančiai "stichi-nei nelaimei" (puiki V. Sventicko bet kokio jubiliejaus metafora) – parodai ir katalogui.

(nukelta į 3 psl.)

L. Gutausko darbai

Tapybą ir poeziją aptikau beveik abi kartu: ant kitos pirmųjų etudų pusės ir šiandien matau trumpomis eilutėmis parašytus žodžius. Na, o prozos net ieškoti nereikėjo – ji pati, sulaukus, iki žmogus persiris į nuožulniai besileidžiantį antrą gyvenimo šlaitą, tarsi įsakė: dabar rašys nuo vieno lapo krašto iki kito, nuo viršaus iki pačios apačios, rašys labai kruopščiai, labai smulkiais raidėmis, kad kokios svarbios smulkmenėlės nepraleistum, nes kartais gyvenime svarbi smulkmena daug svarbesnė už visiška nesvarbią valandų piramidę ar neapprėpiamą dienų Kinų sieną.

- Tapti dailininku paskatino tėvas, pirmasis profesionalus Lietuvos odininkas?

- Tėvas pasakė: nori būti laisvas – būk menininkas. Ir jis buvo teisus. Bent iš dalies. Ligi šiol nežinau, ar jis turėjo galvoje tik tapybą, ar ir poeziją, ir prozą.

- Didelės reikšmės teikiate menui – kaip ypatingai žmogaus kūrybos formai ir kaip žmonių gelbėtojai. Menas priartėja prie religijos. Regis, Jūs šiandien esate vienas iš nedaugelio, tvirtai tikinčių meno galia?

- Menas yra gilus, reikalingas ir galingas tik tiems, kas juo pasitiki ir jį tiki, tačiau Tikroji Budinčioji yra Religija. Tai Ji sukūrė meną, kad jis padėtų budėti, kad anksčiau nei visi mokslai praneštų žmogui apie artėjančią dvasios eroziją. Tik labai retais atvejais (Vladimiro ikona, Giotto freskos, van Gogh'o gėlės, Čiurlionio "Rex") menas beveik prilygsta

vietos. Taip kalbantiems aš atsakysiu: žmogaus širdis – ta pati: tai ji sukūrė Dovydo psalmes, Bacho fugas, Mozarto Requiem, van Gogh'o "Saulėgrąžas", Čiurlionio "Auką" ir "Rex" ir Maironio "Lietuva brangi". Gal todėl ir stengiuos tikėti ne proto, o širdies valia ir galia. Žodynas kalba: "Sakau iš teisybės, iš širdies".

- Jūsų kūryba labai vientisa: tie patys simboliai, metaforos keliauja per paveikslus, eilėraščius, prozą. Įdomu stebėti, kaip jie keičiasi skirtinguose kontekstuose, kartais vienas kūrinyje paaiškina kitą. Ar Jūs pats galėtumėte išskirti brangiausių, geriausių savo kūrinių?

- Seniai pasakytą ir įrodytą: kiekvienas rašo vieną vienintelį eilėraščių, vieną vienintelį romaną, tapo vieną vienintelį paveikslą. Tiksliau pasakius: kiekvienas daugelį kartų vis iš naujo mėgina parašyti, nutapyti vienintelį tikrą, prigimtinių, nesumeluotą Kūrinių. Ir šis procesas trunka visą gyvenimą. Nesėkmes stengiamasi sunaikinti arba ištrinti iš atminties, o tai, kas priartėja prie siekiamybės, palikti, tarsi sakant: rinkitės, kuris geriausias, nes aš negaliu šito padaryti. Tik pranašaujantys poetai ar filosofai a priori žino, kas labai vertinga, išrinkta, beveik amžina, o kas – tuščia vieta. Visa laimė, kad vieta a s Nustatysiantys – ne iš mūsų. Jo čia nėra. Jis čia sugrįš, bet dar teks palaukti, neramiai širdžia vis besidairant į žarose ryškėjantį Paukščių Taką...

- Kur Jūsų "įkvėpimo žemė"? Esate sakęs, kad brangiausias žmogus gyvenime – balytė Ieva

L. Gutausko darbai

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomotį namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunos šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gera žinoma pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigycycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojo vietoj - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289- per: Pope Leo XIII Literary Fund, Inc. 9050 Troy Avenue Evergreen Park, IL, 60642 Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Asolino MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENITELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS JONAS 1933+1976

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —
Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Liepos ketvirtąją

Liepos 4-oji yra Amerikos Jungtinių Valstijų Nepriklausomybės deklaracijos diena. Thomo Jeffersono surašytas aktas buvo trumpa filosofija, kuri turėjo pateisinti amerikiečių žygį skirtis nuo Anglijos, sudaryti atskirą valstybę ir duoti tai valstybei kryptį. Su dėmesiu ir šiandien skaitome tos Deklaracijos pareiškimus kaip Amerikos demokratijos pagrindus:

“Mes laikome savaime aiškiais tiesomis: - Kad visi žmonės yra leisti lygūs, kad jie savo kūrėjo yra apdovanoti tam tikromis teisėmis, kad tarp jų yra Gyvenimas, Laisvė, Laimės siekimas. - Kad toms teisėms užtikrinti tarp žmonių sudaromos vyriausybės, imančios sau galią iš valdomųjų sutikimo. - Kad tada, kai bet kuri vyriausybės forma darosi žalinga ainiems siekiams, tautos teisė yra ją pakeisti ar panaikinti ir sudaryti naują vyriausybę, grįstą tokiais principais ir organizuojamą tokia forma, kuri jai atrodo tinkamiausia Saugumui ir Laimėi siekti”.

Tarp principų, kuriais buvo siekiama Saugumo ir Laimės, kurie labiausiai paryškina Amerikos demokratijos individualius bruožus, labiausiai išryškėjo šie: socialinė lygybė, kuri, atmesdama aristokratinis ir liaudinius skirtumus, išaugino vidutinį amerikietį, jaučiantį savo vertę; asmeninės laisvės (spaudos, žodžio, tikėjimo...), kurias gali įvertinti tik tas, kas pabuvo totalistinėje santvarkoje; privatinė iniciatyva, kuri išaugino asmeninį veržlumą, kovingumą, profesinį socialumą; plati savivalda, kurioje atskiros valstijos jungėsi federacijos ryšiais, atskiros bendruomenės kūrė savo labdaros, švietimo, biznio įstaigas plačios autonomijos pagrindais, centrinei valdžiai rodant kuo mažiausią kontrolės.

Šiais pagrindais Amerika organizavosi ir išgyveno nuo deklaracijos paskelbimo iki mūsų dienų: milijonams gyventojų, siekiantiems laimės, davė aukščiausią pasaulįje gyvenimo standartą. Pradžioje izoliavosi nuo pasaulio, siekdama savo saugumo, dabar saugumą stengiasi garantuoti visam pasauliui. Pradžioje kolonija, kovojusi dėl laisvės, dabar remia kolonijų pastangas virsti valstybėmis.

Technologijos laimėjimų, komunikacijos priemonių įtakoję žmonės pasijuto labiau priklausomi valstybės, valstijos labiau priklausomos viena kitos. Šios įtakos atnešė reikalavimų keisti pagrindus ir Amerikos demokratijai.

Esame liudininkai, kaip auga reikalavimas palaidus federalinius ryšius sutempti, laisvą privatinę ūkio ir švietimo iniciatyvą įjungti į centrinės vyriausybės planuojamą, diriguojamą programą.

Esame liudininkai taip pat, kaip yra paliesta religijos sritis. Deklaracijoje pareikštas priklausomumas nuo Kūrėjo davė Amerikai religinį charakterį. Valstybės ir visuomenės gyvenime jis stipresnis nei Europoje. Bet iš Europosėjusi antireliginė įtaka siekia atimti religinį charakterį, paversti Ameriką valstybe be Dievo. Maldos pašalinimas iš mokyklos yra pradžia akcijos, kuri turi atimti Amerikai jos savitą veidą... Procesas vyksta.

Stebint, kaip gyvenimo srovės veikia Amerikos pagrindus, Liepos Ketvirtosios proga dėmesys krypsta su pagarba į Nepriklausomybės Deklaracijos kūrėjus, davusius pagrindus, ant kurių išaugo Didžioji Amerika.

Ar Lietuvoje finansinė krizė?

Algirdas Genys

Pastaruoju metu daug kalbama apie finansinę Lietuvos krizę. Kaip dabar, nepaisant vyriausybės krizės, atrodo Lietuvos finansinė padėtis? Nepaisant apokaliptinių opozicijos pranašysčių, palyginti su 1996 m., šalies finansų būklė pagerėjusi. Per šį laiką Lietuvos banko atsargos išaugo beveik 700 mln. dolerių, padaugėjo terminuotų indėlių. Tai rodo, jog žmonės pasitiki pinigų politika. Keturi kartus išaugo komercinių bankų kapitalas, perpus sumažėjo labai blogu bankininkystės rodikliu laikomi specialūs blogų paskolų atidėjimai.

Kitas svarbus rodiklis – atsiskaitymai valstybės ūkyje. Dabar kredito įsiskolinimai siekia 22 mlrd. Lt. Tačiau jau 1996 m. šis rodiklis buvo 17 mlrd. Lt. Palyginus šiuos rodiklius pagal likvidumo koeficientus, Lietuvos rodikliai daug geresni negu Latvijos, Estijos ir net Danijos.

Dar vienas svarbus rodiklis – kapitalo rinka. Net Rusijos krizė

neturėjo didelės įtakos nei mūsų bankininkystei, nei kapitalo rinkai. 1998 m. daugelis Lietuvos bankų dirbo pelningai. Svarbiausias rodiklis – tai biudžetas. Pernai, palyginti su 1996 m., biudžetas buvo 40 proc. didesnis. Tai iš tiesų didelis augimas, nes infliacija per šiuos metus buvo labai maža. Vadinasi, 1996 m. nebuvo kovojama nei su korupcija, nei su kontrabanda. Todėl vadinamosios žiaurios akcijos padėjo į biudžetą surinkti 40 proc. daugiau pajamų, negu 1996 m. Tada valstybės biudžeto pajamos buvo 4 mlrd. 600 Lt, o 1998 metais – jau 6 mlrd. 440 mln. Lt. 1999 m. planuota surinkti 7 mlrd. 210 mln. Lt. Surinkti biudžeto planines pajamas per šiuos metus sausį ir vasarį tikrai buvo nelengva. Atsilikimas buvo nemažas, bet, palyginti su tuo, kaip buvo renkami mokesčiai ankstesniais metais, šie rodikliai daug geresni. Per šiuos metus sausio ir vasario mėnesius į valstybės biudžetą surinkta 793 mln. Lt. 1996 m.

buvo surinkta 626 mln. Lt. 1997 m. – 732 mln. Lt. Palyginti su 1997 m., dabar per sausį ir vasarį surinkta 61 mln. Lt daugiau. O palyginti su 1996 m. – 167 mln. Lt daugiau.

Kad mokesčių surinkimo planas nėra vykdomas, turėjo įtakos ir tai, kad ilgai nebuvo paskirtas mokesčių inspekcijos vadovas, o Muitinės departamentui vadovauja naujas žmogus.

Didelių rūpestį kelia nepriemokos į biudžetą. Jos sudaro beveik 1,5 mlrd. Lt ir per paskutinį ketvirtį padidėjo 250 mln. Lt. Jeigu jų nebūtų, metų pradžios biudžetas būtų buvęs įvykdytas.

Lietuvoje nėra didelės finansinės krizės. Tai pripažįsta ir tarptautinės institucijos. Atsiskaitymų problemą turėtų padėti spręsti neseniai Seimo priimtas įsakymų ir paprastųjų vekselių bei Čekių įstatymai. Net jei šių metų valstybės biudžetas būtų sumažintas 500 mln. Lt, jokios krizės neturėtų būti, nes vis tiek, palyginti su 1998 m., šiemet būtų surinkta 200 mln. daugiau valstybės biudžeto pajamų negu 1998 m.

1999 m. reikės grąžinti 192

mln. dolerių užsienio skolų, kurias paėmė valstybė. Jas grąžinti reikės tolygiai ketvirčiais. Skoloms padengti biudžete lėšų numatyta pakankamai – 770 mln. Lt. Jų pakaks grąžinti valstybės paimtoms paskoloms ir dar garantuojama, kad valstybė gali grąžinti dalį valstybės paskolų, kurias paėmė pavienės įmonės. Iš viso jos šiemet turėtų grąžinti 190 mln. Lt.

Bankai suteikia mažai paskolų ūkio reikmėms. Lietuvos komercinių bankų rodikliai geri, bet ne todėl, kad buvo teikiama paskolos ūkio plėtrai, bet todėl, kad bankai daugiau skolino išdui. Dabar ši problema sprendžiama, izdo obligacijas gali pirkti ir žmonės.

Seime netrukus bus svarstomas pajamų mokesčių įstatymas. Jeigu Prezidentas pritaris nuomonei, kad atsakyti ne tik pelno, bet ir pajamų mokesčio, tai gali sukelti didžiulę krizę, nes pajamų mokesčiai sudaro didelę dalį biudžeto. Tai labai svarbu savivaldybių ir sveikatos draudimo biudžetui. Šį mokesčio tarifą numatoma mažinti, bet, atsisakius šio mokesčio, savivaldybės beveik negalėtų finansuoti jokių programų.

Tarp dienos ir nakties:

Leonardo Gutausko išpažinimai

L. Gutausko darbai

(atkelta iš 2 psl.)

Parodoje rodysiu visa, ką geresnio esu sukūręs nuo 1958 iki 1998 metų vidurio, tad į katalogą sudėjau ne vien tapybą, piešinius, objektus, bet ir knygas (poeziją, romanus, kūrybą vaikams – iš viso 25 pozicijos), nuotraukas, raštų ir dailės bibliografiją, menotyrininkės N. Adomonytės nuoširdžiai surinktą ir tvarkingai, atsakingai pateiktą. Katalogo kuratorius – sūnus Tadas. Be jo pastangų ir rūpesčio katalogo nebūčiau išleidęs, nes tai ne lankstinukas, o knyga. Pasirodo, lengviau paršyti romaną, nei paruošti ir kokybiškai išleisti rimtą visos kūrybos apžvalgą. Sūnui už trijų mėnesių triūsą liksiu dėkingas iki lemties valandos, nes niekas nežino, ar man bus dovanotas laikas dar vienai, panašios apimties kūrybinio darbo

ataskaitai. Aišku, be rėmėjų netgi Tado rūpestingumas nebūtų įstengęs tokį katalogą išleisti. Jų vardai ir ženklai – kataloge ir plakato plokštumoje.

Rašytojų sąjungos pirmininkas Valentinas Sventickas yra suteikęs vilties dar šiais metais išvysti eilių knygą “Popierinė dėžutė”. Tai būtų 10 metų rašyti ir rinkti, dėti į tėvo darbo prieškarinę odinę dėžutę dvilika eilių (panašiai buvo parašyti ir “Betliejaus” trečiosios dalies ketureiliai). Viršelį šiai knygai nupiešiau prieš ketverius metus, bet V. Sventickui ryžausi visa parodyti tik šiais metais. Žodžiu, laukiu kupinas vilties – juk “Betliejų” (gal gražiausia mano eilių knygą) išleido taip pat Rašytojų sąjungos leidykla...

Dėkojame už pokalbį ir linkime kūrybinės sėkmės.

Pranešimas apie Latviją

ET Parlamentinės Asamblėjos deputatui Tery Davis iš Didžiosios Britanijos ir Gunnar Jansson iš Suomijos parengė pranešimą apie Latviją. Ekspertai pranešime nurodė, kad šalyje nerado žmogaus teisių

pažeidimų, bet mano, kad svarbiausias neišspręstas uždavinys, iš to, kurie buvo iškelti Latvijai stojant į ES - nepiliečių integracija - liko neišspręstas.

ELTA

PAVARGĘS, BET NE HEROJUS...

Filosofas Kęstutis Girnius apie Liūto Mockūno knygą

2

Mockūnas cituoja gana ilgą raportą ištraukęs, bet atsakymą nuo Konstitucijos nutyli. 300 puslapio pradžioje jis beveik ištisai cituoja dvi Deksnio pastraipas, išmeta tik dalį vieno sakinio. Pirmosios pastraipos paskutinį sakinį Mockūnas cituoja šitaip: „VLAK'o Deklaracija užsienyje žinoma, ji esmėje sutinka su VLIK'o principais <...>“. Mockūnas praleido šiuos žodžius: „kuriais atsirobojama nuo 1938 m. Konstitucijos ir pabrėžiamas Lietuvos atstatymas 1922 m. Demokratinės konstitucijos dvasia“. Šitoks „kūrybiškas“ citavimas nėra vienintelis šioje knygoje.

Pagrindinė priešprieša – katalikų ir santarvininkų. Katalikai vaidina nepaprastai svarbų vaidmenį L. Mockūno pasakojime. Jų veikla piešiama vien juoda spalva. Katalikų ambicijos esančios tuščios, jų veikla – klatinga, mintys – reakcingos, politika – nevykusi. Kad ir kokios būtų aplinkybės – dalyvavimas 1941 metų sukilime, priešinimasis naciams, darbas VLIK'e pokario metais, pastangos įvertinti partizanų pasipriešinimą – katalikai pasmerkti suklupti. Ir ne atsitiktinai, bet dėl savo blogos valios, dorovinių bei intelektualinių trūkumų. Mockūnas pripažįsta, kad ir santarvininkai kartais pasukdavo ne tuo keliu, bet jis skubina paaiškinti tuos posūkius. Tokio pakantumo katalikai iš Mockūno nesulaukia nė lašo.

Katalikai L. Mockūnui vaidenasi dieną naktį. „Kas kas, o katalikai turėjo pagrindo nepasitikėti Deksnium“ (p. 30), „Deksnys VLIK'o katalikų buvo kaltinamas“ (p. 43), „vlikai, raštikiai, katalikai bei kiti rabinai“ (p. 91), „BDPS katalikai“ (p. 268), „Stokholmo katalikai“ (p. 273, 277), „Lukša buvo pradėjęs atskirą politiką su katalikais“ (p. 278), Lukša „tarnavo katalikiškiems in-

teresams“ (p. 282).

Nors L. Mockūnas nuolat linksniuoja žodį „katalikas“, jis nė nemėgina jo tiksliau apibrėžti. Savoka nevartojama jos įprasta konfesinė prasme, pagal kurią katalikas yra žmogus, išpažįstantis katalikybę. Kai Karolis Drunga krikščijai savo sūnų Mykolą, J. Deksnys buvo krikšto tėvas (p. 298). S. Lozoraitis irgi buvo tikintysis. Mockūnui „kataliko“ sąvoka yra politinė, ne konfesinė. Jis kataliku laiko politiškai aktyvų žmogų, priklausantį krikščionims demokratams ar frontininkams, ar pritarantį pagrindinėms jų nuostatoms, o tikėjimas, žmogaus pamaldumas jam yra antraeiliai dalykai.

Politinį katalikų apibrėžimą būtų galima suprasti, bet sunkiau pateisinti jo sukarikatūrinimą. L. Mockūnas vaizduoja katalikus kaip sudarančius vieningą monolitinių blokų be jokių idėjų ar kitokių skirtumų. „VLIK'o katalikai“, „BDPS katalikai“, „Stokholmo katalikai“ – tai tik dalis Mockūno katalikų, kurie esą vieno dalyko mąstė ir savo įsitikinimus stengėsi primesti kitiems. „Kaip karštas ir bekompromisiškas kovingojo katolicizmo adeptas, Lukša kovojo ne dėl bet kokios laisvos Lietuvos, bet dėl katalikiškos Lietuvos pagal LAF'o sukurta modelį, kur kitaip manantiems ar tikintiems vargiai ar būtų atsiradę vietos“ (p. 434). Jei katalikai nori savo modelį ir šventas tiesas visomis priemonėmis įgyvendinti, tas modelis ir tos tiesos turi egzistuoti ir būti vieningai remiamos. Todėl svarbu pabrėžti vienodą katalikų mąstymą. Problema ta, kad katalikai nebuvo tokie vieningi, o jų skelbiamos idėjos ir veikla nebuvo tokios atgrasios kitoms politinėms partijoms, kaip Mockūnas vaizduoja.

Katalikų vienybė buvo ir yra trapi. Trintis tarp jaunesniosios ir vyresniosios kartos, ilgainiui išaugusi į frontininkų ir krikščionių demokratų skilimą, prasidėjo dar 1936 m., kai jaunesnieji ateitininkai įsteigė dienraštį „XX amžius“, A. Smetonos diktatūrai uždraudus „Rytą“. Laikui bėgant, nesutarimai brendo, vis labiau ryškėjo skirtingos politinės katalikybės sampratos, katalikų tar-

pusavio santykiai įsitępė. Antai pokario metais išėivijoje prelatas Ladas Tūlaba apskundė Vatikanui Antaną Maceiną, o vyskupas abejojo dėl Maceinos tinkamumo pavaduoti Ateitininkų federacijos vadą. 1952 m. krikščionims demokratams palaikius kaltinimus Juozui Brazaičiui dėl neviešų sumų naudojimo, frontininkai paliko VLIK'ą. Frontininkų ir krikščionių demokratų ginčai beveik išardė ateitininkų gretas šeštajame dešimtmetyje. Lietuvoje menką katalikų vienybę rodo bent kelios krikščioniškomis besivadinančios partijos, vidaus barniai LKDP ir pan.

L. Mockūnui šie nesutarimai žinomi. Išnašoje knygos pabaigoje (p. 469) jis mini LF pasitraukimą iš VLIK'o, trintį tarp Mykolo Krupavičiaus ir J. Brazaičio. Tačiau tokie duomenys neskaitina jo pergaltvoti savo teiginių apie monolitinę katalikybę; Mockūnas neįtraukia jų į pagrindinį pasakojimą, o nugrūda į išnašas. Tai nėra vienintelis atvejis, kai šitaip pasielgiama su „nedrausmingais“ faktais.

Manau, kad nevalia lengva ranka numoti į šiuos nesutarimus, juos laikyti nereikšmingais bičiulių tarpusavio vaidais. Juk eretikams (o kai kurie frontininkai tokiais buvo laikomi) skiriamos didžiausios bausmės. Tad nebuvo jokio „kovingojo katolicizmo“, kurio adeptu galėjo būti J. Lukša. Jo santykiai su katalikais nebuvo vienareikšmiai. Jam J. Brazaitis buvo artimesnis negu M. Krupavičius, kuriam nesibodėjo pasiūsti ir gana nemandagių laiškų. Antai 1949 m. gruodžio 6 d. laiške M. Krupavičiui ir V. V. Sventickui Lukša juos apkaltino Baden Badeno susitarimų nesilaikymu. Pareiškęs, kad tai „sukelia abejonių tolimiesio bendradarbiavimo reikalu dėl Lietuvos laisvinimo tarp VLIK'o VT ir Krašto rezistencijos“, Lukša reikalavo pasiaiškinimo. Grįždamas į Lietuvą, partizanų atstovais užsienyje jis paskyrė ne Krupavičių, bet Brazaitį ir diplomata Stasį Bačkį. Bačkio paskyrimas yra įsidėmėtinas, kadangi Bačkis buvo ištikimas Diplomatines tarnybos, taigi katalikų ir VLIK'o priešų, narys. Manytume, kad bekompromisis „kovingojo katolicizmo“ adeptas

(nukelta į 4 psl.)

■ Vokietijos kancleris Gerhard Schroeder, kalbėdamas Vokietijos parlamente, pareiškė, jog jis ir toliau remia glaudesnius Turkijos ir Europos Sąjungos ryšius. Schroeder sakė, jog jis apgailestauja, kad praėjusią savaitę Kelne vykusiam ES viršūnių susitikime jo siūlymas pagerinti Turkijos ir ES santykius nesulaukė kai kurių ES partnerių pritarimo. Vokietijos kancleris sakė, kad Turkija yra labai svarbi Europos ir regiono partnerė.

■ Kaip nurodė Rusijos Baltijos laivyno štabo viršininkas viceadmirolas Aleksandr Bražnik, šiemet NATO laivų manevrai Baltijos jūroje vyks ta vos už 30 km nuo Rusijos teritorinių vandenų, Rusijos laivyno laivai šiose pratybose nedalyvauja, bet pratybų dalyvių veiksmai stebimi visomis priemonėmis, kurias turi Baltijos laivynas. NATO pratybose dalyvauja 46 laivai, apie 50 lėktuvų ir sraigtasparnių iš JAV, Didžiosios Britanijos, Danijos, Vokietijos, Švedijos, Estijos, Lietuvos, Latvijos, Prancūzijos, Olandijos. Pratybos dvi savaites vyks Lenkijos ir Danijos teritoriniuose vandenyse.

■ Rusijos prezidento administracijos atstovas pareiškė, kad Rusijos prezidento administracija 2000 metų rinkimų nesieja su Rusijos ir Baltarusijos susivienijimu. Kremliuje pripažįstama, kad rinkimai bus sudėtingi, o Rusijos ir Baltarusijos susivienijimo procesas vargu ar baigsis 2000 metais, nes jis vyksta lėtai. Dirba sąjungos organai, apie konfederacijos kūrimą dar kalbų nėra.

■ Rusijos Valstybės Dūmos Saugumo komiteto pirmininkas, vienas iš Komunistų partijos frakcijos Dūmoje lyderių Viktor Iljuchin spaudos konferencijoje, jo žodžiais, remdamasis žiniomis, gautomis iš "rimtų, pasitikėjimo vertų šaltinių", pareiškė, kad JAV specialiosios tarnybos, taip pat NATO rengia prieš Baltarusiją, jos prezidentą Aleksandrą Lukašenką nukreiptą didelio masto operaciją. V. Iljuchino tvirtinimu, JAV planas numato pabloginti padėtį Gardine ir Gardino srityje, kur gyvena daug lenkų katalikų, kad vėliau būtų galima A. Lukašenką apkaltinti etniniais valymais ir surengti panašią į Jugoslaviją operaciją.

J.P. Jacobsen ir pasaulis

1998 metų balandžio mėnesį J.P. Jacobseno draugija rašytojo gimimo dienos išvakarėse padovanojo retą ir labai vertingą leidinį - straipsnių rinkinį "J.P. Jacobseno pėdsakas" ("J.P. Jacobsens spor"). Knyga prieš keliolika metų išėjo Kopenhagoje J.P. Jacobseno draugijos iniciatyva kaip jubiliejinis leidinys minint rašytojo šimtąsias mirties metines.

J.P. Jacobsen - vienas iš mylimiausių naujosios Europos prozos idealų. Be jo poveikio neišsivaizduojami XX a. pradžios meniniai ieškojimai šiaurės ir kitų kraštų literatūroje. J.P. Jacobsen - T. Manno ir S. Zweigo, R.M. Rilke ir R. Musilio mokytojas. Knygoje "J.P. Jacobseno pėdsakas" plačiai aptariamas rašytojo estetiškos poveikis Europos ir Amerikos bendraminčiams. Abiejų kontinentų tyrinėtojai R.N. Netum, L. Vinge, B.A. Sorensen ir kiti aptaria J.P. Jacobseno ryšius su norvegų, švedų, vokiečių, prancūzų, italų, anglų, amerikiečių, Rytų Europos literatūromis. Rinkinyje kalbama ir apie rašytojo kūrybos pėdsakus mene.

"J.P. Jacobseno pėdsakas" - išpūdinga danų rašytojo recepcijos enciklopedija, kurią skaičiuojami sužinom apie jo kūrybos vertimus į kitas kalbas, susipažįstame su įvairiais verti-

mais (pradedant tėvyniniu G. Brandesu ir baigiant "Mlada Polska"). Leidinyje patraukia ir išsami J.P. Jacobseno bei R.M. Rilke dvasinių ryšių analizė, ir egzotiškos mums detalės, pvz., eilutės apie bulgarų vertėją A. Balabanovą, kuris vertė ir J.P. Jacobseno prozą, ir Goethės "Faustą".

Vertas dėmesio prancūzų tyrinėtojo F. Durand'o sraipsnis apie J.P. Jacobseno poveikį prancūzų literatūrai. Beje, šis tyrinėtojas yra vienos didžiausių monografių apie šį danų klasiką autorius. Knyga išėjo 1952 m. ir vadinasi "Jens Peter Jacobsen on la Gravitation d'une Solitude".

Išpūdingas J.P. Jacobseno kelias Rytų Europos literatūriniais meridianais. Chr. N. Spangshuso straipsnyje skaitome apie jo vertimus į serbų, slovėnų, makedoniečių, kroatų, slovākų ir čekų kalbas, apie tai, kad čekų rašytojai buvo pakerėti J.P. Jacobseno intymizmu.

Knyga imponuoja ir J.P. Jacobseno impulsų dailei bei muzikai analize, jo kūrinių iliustracijomis. Čia susipažįstame su A. Schonbergo, F. Deliuso muzikinėmis J.P. Jacobseno temų versijomis. Įdomu, kad anglų kompozitorius F. Delius (1862-1934) pagal romaną "Nilsas Liūnė" yra parašęs operą "Fenimona ir Gerda".

Baltoskandija

"Foreningen Norden" - 80 metų

"Foreningen Norden" (Šiaurės draugija) susikūrė Skandinavijos kraštuose po Pirmojo pasaulinio karo kaip XIX-XX a. sandūroje vėl atgimusios skandinaviškojo tapatumo idėjos ir panskandinaviskosios valstybės idėjos išraiška. Iš pradžių "Foreningen Norden" veikla atspindėjo politinio ir glaudesnio tarpregioninio bendradarbiavimo tendencijas. Tarpukario laikotarpiu "Foreningen Norden" turėjo padėti suformuoti bendrą šiaurietiškojo (tuo metu - skandinaviškojo) tapatumo sampratą ir apibrėžti "Norden" regiono ribas.

Po Antrojo pasaulinio karo iš esmės pasikeitus geopolitinei situacijai, Šiaurės Europoje pirminiai "Foreningen Norden" tikslai buvo įgyvendinti - Šiaurės Tarybos kaip tarparlamentinio bendradarbiavimo organizacijos įkūrimas sąlygojo antrojo "Foreningen Norden" vystymosi etapo pradžią, kuris tęsiasi iki pat šių dienų. XX a. antroje pusėje "Foreningen Norden" jau atspindėjo tarpkultūrinio ir socialinio bendradarbia-

vimo intencijas ir galimybes.

Šiuo metu visose trijose Baltijos šalyse veikia "Foreningen Norden" draugijos, ir mes įžengame į trečią "Foreningen Norden" bendradarbiavimo etapą, kuriame turėsime suvokti tarpusavio bendradarbiavimo idėjas jau ne vien politinių, gynybinių, kultūrinių ar socialinių santykių pagrindu, o kaip vieningą suvienytos visuomenės koncepciją, kuri atspindės pagrindinį Europos Sąjungos, kaip kelis stiprius geopolitinius regionus vienijančios organizacijos, siekį.

Oficialiai "Foreningen Norden" įsikūrė 1919 m. vasario 24 d. dalyvaujant 104 Danijos, 149 Norvegijos ir 177 Švedijos atstovams. Švedijos "Foreningen Norden" organizacija įsikūrė 1919 m. kovo 1 d., Norvegijos - 1919 m. balandžio 12 d., Danijos - 1919 m. balandžio 15 d. Po beveik 400 m. pertraukos tarsi buvo atkurta visuomeninė "Kalmaro unija" - tik šį kartą ne valstybinių interesų, o laisvoriško bendravimo pagrindu.

Arūnas Bliūdžius

Vilniaus senamiestis, Aušros vartai

Mažyčio Lichtenšteino karališkoji šeima - turtingiausia Europoje

Vienos mažiausių Europos valstybių - Lichtenšteino - karališkoji šeima yra pati turtingiausia Europos monarchų šeima. Jos turtas vertinamas daugiau negu 5 mlrd. eurų.

Bendras 10 turtingiausių Europos karalių šeimų turtas, įskaitant ir investicijas, yra beveik 25 mlrd. eurų, rašo žurnalas "EuroBusiness". Šios sumos nesulygina Europos karalių su arabų princiais, tačiau tai didesnis turtas, negu manyta iki šiol. Į šią 25 mlrd. eurų sumą neįtrauktas valstybės turtas, kurį kontroliuoja monarchai. Jis greičiausiai vertas dar mažiau, 50 mlrd. eurų, rašo žurnalas. Pridėjus ir šį turtą, nuo Europos monarchų gerokai atsiliktų ir turtingiausi arabų princiai.

Antroje vietoje pagal turtą Europoje yra Liuksemburgo-Luxembourg šeima, valdanti

4,66 mlrd. eurų. Treti - Didžiosios Britanijos Windsorai (4,15 mlrd. eurų), o ketvirti - Nyderlandų Orange-Nassau šeima (4,05 mlrd. eurų).

Turtingiausias Europos karališkasis asmuo yra 61 metų Nyderlandų karalienė Beatrix, kurios turtas vertinamas 1,92 mlrd. eurų.

Didžiosios Britanijos karalienė Elizabeth II, dažnai laikoma turtingiausiu pasaulio žmogumi, "EuroBusiness" žurnale yra septintas pagal turtinę Europos karališkasis asmuo (450 mln. eurų).

Norvegijos karalius Harold V, 62 metų monarchas, dalyvavęs su šalies irkluojuais olimpinėse žaidynėse, yra palyginti kone "skurdžius". Jis valdo "vos" 10 mln. eurų vertės asmeninį turtą.

Karališkasis turtas daugiausia investuotas Europoje.

Liechtensteino ir Luxembourg šeimos kontroliuoja daugelį svarbių Šveicarijos finansinių institucijų akcijų.

Turtingiausių Europos karališkių šeimų sąrašas (turtas nurodytas mlrd. eurų):

1. Lichtenšteino Liechtensteinai - 5,05;
2. Liuksemburgo Luxembourgai - 4,66;
3. Didžiosios Britanijos Windsorai - 4,15;
4. Nyderlandų Orange-Nassau - 4,05;
5. Belgijos Saxe-Coburgai - 2,26;
6. Ispanijos Bourbonai - 1,81;
7. Monako Grimaldi - 1,19;
8. Švedijos Bernadottai - 0,793;
9. Danijos Oldenburgai - 0,146;
10. Norvegijos Oldenburgai - 0,141.

Omnitel Laikas

Britanijos avialinijų lėktuvus vėl puoš nacionalinė vėliava

Britanijos avialinijų bendrovė "British Airways" nusprendė vėl susigrąžinti Anglijos vėliavą.

Prieš deves metus bendrovė priėmė, buvusios premjerės Margaret Thatcher žodžiais tariant, "siaubingą" sprendimą, - pakeisti lėktuvo gale esančias vėliavas kitais tautiniais motyvais. Dabar avialinijos vėl keti-

na susigrąžinti savo nacionalinį pasididžiavimą - vėliavą.

Manoma, kad tokį bendrovės vadovų nuomonės pasikeitimą lėmė konkuruojančios bendrovės "Virgin Atlantic" ketinimai pasipuošti Anglijos vėliavos spalvomis. Tačiau "British Airways" atstovai tvirtina, kad "vėliavos sugrąžinimas" parodo Britanijos rinkos svarbą.

Omnitel Laikas

Įvestas naujas vizų režimas

Turkmenistano prezidento Suparmurato Nijazovo pasirašytu nutarimu, nuo š. m. birželio 9 d. Turkmenistanas įveda vizų režimą NVS valstybėms. Kol bus pasirašyta Rusijos ir Turkmenistano sutartis dėl piliečių kelionių iš vienos šalies į kitą, lieka galioti bevizis režimas atskirų kategorijų Rusijos ir Turkmenistano piliečiams.

ELTA

PAVARGĘS, BET NE HEROJUS...

Filosofas Kęstutis Girnius apie Liūto Mockūno knygą

2

tokių klaidų nedarytų.

Katalikai pajėgė rasti bendrą kalbą su kai kuriais savo politiniais oponentais. Paskutinėje nepriklausomos Lietuvos vyriausybėje krikščionys demokratai ir liaudininkai taip glaudžiai bendradarbiavo, kad prezidentas A. Smetona juos vadino „ašimi“. Pirmaisiais pokario metais VLIK'e tautininkai dažnai palaikydavo krikščionių demokratų bloką, kartais tai darydavo ir socialdemokratai. Vykdomosios tarybos pirmininkas ir ūkininkų partijos atstovas V. Sidzikauskas irgi rado bendrą kalbą. L. Mockūnas to neneigia, bet šiam bendravimui suteikia savotišką atspalvį. Pasak jo, tautininkai palaikė katalikus, nes priešingu atveju jiems grėsė išmetimas iš VLIK'o dėl nedemokratiškos praeities (p. 111). Sidzikauskas, „nors ir nepriklausęs katalikiškoms grupuotėms, pačiam sau didžiausios naudos matė Krupavičiaus, Brazaičio ir kitų politikos rėmimo“ (p. 283). Socialdemokratų lyderis Steponas Kairys vaizduojamas beveik suvaikėjusiu senuku, kuris rūpinosi nereikšmingomis ateities Lietuvos ūkio problemomis (p. 292). Tas pats Kairys, kuris vėliau paskelbė svarbią „veidą į Lietuvą“ politiką. Taigi vieni politikai buvo beveik šantažuojami paklusti katalikų valiai, kiti tai darė savanaudiškais sumetimais. Vadinasi, bendrauta, bet nešvariais tikslais ir motyvais arba suvaikėjus ar pataikaujant! Šitoks žmonių diskredita-

vimas yra būdingas aptariamos knygos bruožas. Štai kitas pavyzdys. J. Lukšos bendražygis Kazimieras Pyplys, kaip pripažįsta L. Mockūnas, buvo netikintis, tačiau beatodairiškai pritarė aktyviają rezistenciją rėmusiems katalikams (p. 338). Nepaisydamas Deksnio vilionių, Pyplys tvirtai palaikė Lukšą; tai patvirtino jo elgesys grįžus į Lietuvą. Mockūno aiškinimas, kad „Pyplys visą laiką jautė nesąmoningą Lukšos baimę“ (p. 340), neįtikimas, kadangi Pyplys buvo vienas drąsiausių to meto partizanų. Pasak autoriaus, Lukša pasinaudojo „akla Pyplio ištikimybe“ (p. 341) perduoti Baden Badeno susitarimų tekstą partizanų vadovybei. Šie Mockūno teiginiai neverti komentaro.

Būtina atkreipti dėmesį į L. Mockūno aiškinimus, kuriais tendencingai vaizduojama katalikų veikla. Štai keli būdingi pavyzdžiai. Apibūdindamas 1941 metų sukilimą, jis priekaištuoja sukilėliams, kad jie nesistengė išlaisvinti Kauno kalėjime uždarytų politinių kalinių. Atseit nuo Bastilijos iki 1956 metų vengrų sukilimo pirmenybė buvo skiriama įkalintųjų išlaisvinimui, „taip yra buvę moderniojoje Europos istorijoje“ (p. 65). Suprask, sukilimas buvęs neuropietiškas. Nekomentuosiu istorijos mokslui Mockūno atrasto sukilimų dėsno, pagal kurį reikia laisvinti kalinius. Pakanka paminėti tos pačios knygos duomenis, kurie rodo, kad kaliniai buvo išvežti birželio 23-iosios ryte. Tuo metu komunistai tvirtai valdė Kauną, sukilimas dar nebuvo prasidėjęs, būsimieji sukilėliai tebeieškojo ginklų. Tik kitą dieną buvo užimtas radiofonas. Tad birželio 23-iosios rytą dar nebuvo nei žmonių, nei ginklų Kauno kalėjimui pulti. Norėdamas sustiprinti savo priekaištus, Mockūnas teigia, kad Vilniuje sukilėliai tuoj pat išlais-

vino du traukinius su tremtiniais, taip pat kalinius, kuriuos 23 sunkvežimių gurguolė vežė į Minską. Bet vienintelis šio teiginio šaltinis - dailininko A. Valeškos atsiminimai, tad dar reikia įrodyti, kad tai ne jo fantazijos išdava.

Kaip minėta, antinacinė rezistencija dar nėra sulaukusi savo istoriko. Abi pagrindinės rezistencijos organizacijos, LF ir LLKS, seniai išdėstė savas to laikotarpio interpretacijas, kuriose neapsieita be poleminių momentų. LF teigė, kad jis laikėsi ramesnės, racionališkos taktikos, pabrėžė ištikimybę Nepriklausomybės idėjai ir būtinumą tausoti žmones. LLKS aiškino, kad ji laikėsi bekompromisės rezistencijos linijos, o LF buvo labiau linkęs ieškoti kompromisų su vokiečiais.

L. Mockūnas be išlygų dėsto LLKS interpretaciją, lyg ji jau būtų nepriklausomų studijų kanonizuota. Bešališkumo nėra nė kvapo. Pažiūrėkime, kaip jis aiškina LLKS ir LF nuostatas dėl mobilizacijos į Vokietijos kariuomenę 1944 m. pavasarį. Pasak Mockūno, LLKS griežtai jai priešinosi, o LF sutiko, kad mobilizacija turi būti vykdoma. Jis prieina šią išvadą remdamasis vieno VLIK'o posėdžio aprašymu ir ištrauka iš LF leidžiamo pogrindinio „Į laisvę“ numerio. Esą katalikų atstovas Adolfas Damašis įtikino VLIK'o narių daugumą, „vokiečių grasinimų išgašdintą“, kad mobilizacija turi būti vykdoma, nes priešingu atveju vokiečiai nusiaubys Lietuvą. Mockūnas nenurodo posėdžio aprašymo šaltinio, bet iš konteksto galima spėti, kad tai J. Deksnio parodymai sovietiniam saugumui po jo arešto. Tad šaltinis gana nepatinkamas, nes Deksnui labai rūpėjo įrodyti savo antinacišką nusi-

(būs daugiau)

Kai skambina nepažįstamas asmuo

Kompiuteriai, telefonai – tai modernios susisiekimo priemonės, kurios padeda žmonėms geriau ir lengviau gyventi, bet tuo pačiu greičiau ir skaudžiau juos apgauti, nuskriausti. Ypač telefoninės apgavystės yra labai paplitusios ir nuo jų daugiausia nukentčia vyresnieji. Nors daug kartų šiuose puslapiuose buvo rašyta, bet gavus iš Illinois valstijos Generalinio prokuroro raštinės perspėjimus, kurie tinka ne tik šioje valstijoje, bet ir visoje Amerikoje gyvenantiems žmonėms, čia juos pakartojame.

Kad išvengtumėte apgavystės telefonu:

1. Nieko nepirkite per telefoną iš nežinomos firmos, kuri jums skambina. (Kitas reikalas yra, kai jūs pats skambinate jums žinomai firmai.) Iš nežinomos firmos, prieš bet ką perkant, pirmiausia prašykite, kad jums atsiųstų informaciją raštu.

2. Nežinomą firmą, prieš pradėdant su ja bendrauti, pasitikrinkite "Better Business Bureau" ar jūsų valstijos Generalinio prokuroro įstaigoje (Attorney General's office).

3. Niekada neduokite kredito kortelės ar banko sąskaitos numerio per telefoną, nebent tikrai žinote, kad turite reikalą

su teisėta firma.

4. Niekada neskubėkite daryti sprendimų. Pasitarkite su šeimos nariais, draugais, advokatu ar kitais žmonėmis, kuriais pasitikitė.

5. Atminkite, kad niekas nieko neduoda nemokamai. Jei skamba neįtikėtina gerai, tai greičiausiai kas nors negerai.

Pagal naujas Federal Trade Commission taisykles, "telemarketers" (telefoniniai pardavėjai) negali:

1. Skambinti jums prieš 8 val. ryto ir po 9 val. vakaro.

2. Pakartotinai skambinti, jei žmonės pasako, jog nenori, kad jiems ir vėl būtų skambinama.

3. Teikti klaidinančią informaciją apie gaminius ir pataravimus.

4. Prieiti prie jūsų banko sąskaitų be jūsų leidimo.

Apgavystės telefonu yra kelių rūšių, būtent:

1. "Sweepstakes". Paprastai siūloma ką nors atlikti, kad gautumėte "nemokamą" dovaną, siūloma dalyvauti kokiam seminare, kur bus pristatomos prekės, prašoma duoti kredito kortelės numerį.

2. Kelionių paketai. Siūlomos pigios atostogos, bet tuose pasiūlymuose yra daug užslėptų

išlaidų, kurias jums tektų apmokėti ir tokios "pigios" atostogos gali jums labai brangiai kainuoti.

3. Vitaminai ir kitos sveikatai palaikyti priemonės. Siūlomos dovanos, bet pasiūla pirkti vitaminus gali jums brangiai kainuoti.

4. Investavimai. Žmonės kiekvienais metais praranda milijonus dolerių, norėdami greitai praturtėti ir pakliudami į apgavikų rankas, kurie žada dideles palūkanas be jokios rizikos ar tik su maža rizika.

5. Labdara. Apgavikai pavadina savo "labdaras" panašiais vardais ir tikrų, gerų ir žinomų labdaros organizacijų.

6. Pinigų atgavimo apgavystės. Jei pakliuvote į tuos 5 minėtus apgavystės tinklus, 6-asis "siūlysis" jums padėti atgauti prarastus pinigus. O jei tapote apgauti, ar jaučiate, kad nori jus apgauti, skambinkite "National Fraud Information Center", tel. 1-800-876-7060.

Niekada neduokite niekam telefonu, nebent žinote, su kuo reikalą turite, savo "Social Security" numerio, kredito kortelės numerio, telefono numerio ir adreso.

Parengė B. Jasaitienė ir A. Šmulskštienė

Žemų procentų kredito kortelės

Šiandien sunku rasti šeimą ar asmenį, kuris neturėtų kredito kortelės. Perkant su kredito kortele, yra lengva: turi pinigų ar ne, o viską, ką nori, ko reikia ir ko nereikia, gali nusipirkti. Protingiems žmonėms tai palengvina gyvenimą, o kiti prideda skolų, iš kurių kartais nepajėgia išsikrapštyti. Turint kredito kortelės sąskaitoje skolą, už ją reikia mokėti nemažus procentus. Todėl šiandieninės kredito kortelių pasiūlos visų pirma kalba apie žemus skolos procentus. Beveik kiekvienas gaunamas kas savaitę pasiūly: "Išsigykite šią kredito kortelę, ji ima tik 3,9% už paskolą". Daugumas nesusigundo toliomis pasiūlomomis ir suplėšę išmeta į šiukšlių dėžę. Kiti, kurie dar kortelių neturi, ar tie, kurie turi daug skolos ir moka aukštus procentus, susigundo ir dažnai pakeičia turimą kortelę, net nepasikaitę visų mažomis raidelemis surašytų tekstų. O po šešių mėnesių ar panašiai, smarkiai nusivilia, nes maži 3,9% išauga į gana aukštus procentus. Žinoma, žemų procentų kredito kortelės gali būti ir naudingos, jei žinome, ką darome. Tad pažvelkime dabar į jų naudą ir nenaudą.

Sakykim, jūs jau senokai turite kredito kortelę, esate ja patenkintas, užsimokate kas mėnesį balansą, bet štai ateina gundantis pasiūlymas, pvz., siūlantis tik 3,9%. Bet prieš ką darant, perskaitykite gerai visą pasiūlą, ypač ten, kur mažomis raidelėmis parašyta. Ir žiūrėkite, ar naujosios kortelės procentai bus tokie pat maži ir po pirmųjų 6 mėnesių. Ar jūs už turimą kortelę mokate metinį mokesį, o už naują jo nereikės mokėti? - Ar naujoji kortelė teikia kokių dovanų, kaip "rebate", "frequent-flyer miles", ir t. t., o jūsų turimoji to neturi. Tada verta pagalvoti apie naujos kortelės išsigijimą, nes ji finansiskai gali būti jums naudingesnė.

Išsigyjant naują žemo procento kortelę, reikia žinoti, kam tie procentai taikomi. Kai kurios žemo procento kredito kortelės leidžia tuo žemu procentu atmokėti tik jūsų balansą, kurį perkėlėte iš senosios kortelės į naująją. Bet daugumas tą žemą procentą taiko ir naujiems pirkiniams, o už šią kortelę pasimamus grynus pinigus reikalauja aukštesnio procento.

Jei jūs turite savo kortelės sąskaitoje didelę skolą, sakykite, kelių tūkstančių do-

lerių, išsigyjant naują kortelę žemo procentu, gali išeiti į naudą, jei tos kortelės davėjas leidžia jums turimą skolą perkelti į naują kortelę. Gerai įsiskaitykite visas sąlygas, nes yra kredito kortelių įstaigų, kurios neleidžia perkelti senų skolų į naujos kortelės sąskaitą. Tačiau, jei jums leidžia perkelti seną skolą, tai dažnai tas žemas procentas už skolą būna tik pirmiems 6 mėnesiams.

Yra gudruolių, kurie išsigiję žemo procento kredito kortelę, jos privalumais pasinaudoja 6 mėnesius ir tada ją keičia į kitą žemo procento kredito kortelę. Tai yra nepatartina daryti, nes kredito kortelių įstaigos seka savo klientus ir šokinėjimas nuo vienos kredito kortelės prie kitos gali pakenkti jūsų kreditui. Ir tas jūsų kredito patikimumas gali jums ateityje atsiliepti, norint gauti paskolą ar kitą kredito kortelę. Tai gali pakenkti jums, pvz., perkant namą ir norint gauti paskolą. Kiekviena skolinimo bendrovė ar bankas, kuris teikia paskolas, nori turėti patikimus klientus, kurie per eilę metų yra įrodę savo pastovumą ir patikimumą, mokant įvairias skolas. O jei jūs pradedate kredito kortelės keisti kas 6 mėnesiai, tai neteikia skolinimo bendrovei jums pasitikėjimo. Jei norite ar turite keisti savo kredito kortelę, nekeiskite jos dažniau, negu vieną kartą metuose.

Kalbant apie kredito kortelės skolos perkėlimą iš vienos į kitą su žemu procentu, pirmiausiai gerai išsiaiškinkite su tos kredito kortelės įstaiga, ar galite, ir kiek galite, *senos skolos* perkelti į naują žemo procento kortelę, kiek ilgai tas žemas procentas galioja, ar naujiems pirkiniams žemas procentas galioja ir t. t. Pirmiausia prieš keičiant, gerai žinokite visas galimybes ir ką gaunate. Jeigu norite gauti kredito kortelių apžvalgą, nusiųskite adresuotą voką su 55 centų pašto ženkleliu į Consumer Action Credit Card Survey, 717 st., suite 310, San Francisco, CA 94102. Jums atsiųs informaciją apie įvairias kredito korteles.

Būkite atsargūs, ypač su kredito kortelėmis, kurių procentai yra labai maži ir kurios žada labai daug, paprastai kur nors yra užslėptas kažkoks būdas iš jūsų pinigų atsiimti.

Naudotasi medžiaga iš "Chicago Tribune" (1999.5.6)

Parengė B. Jasaitienė ir A. Šmulskštienė

Vilniaus senamiestis

"Social security"

Pensijon išėjimo datos pasirinkimas

Jei planuojate išeiti į pensiją, sulaukę 62 metų, būtų gerai, kad susisiektumėte su "Soc. Sec." įstaiga iš anksto ir išsiaiškintumėte, kada būtų geriausia jums pradėti imti pensiją, kad ji būtų kiek galima didesnė. Kai kada pasirinkimas, kurį mėnesį išeinatė į pensiją, gali turėti didelės įtakos jūsų pensijos dydžiui ar įvairiems mokėjimams jūsų šeimoje. Dažnai yra geriausia pradėti imti pensijos mokėjimus tą metų sausio 1 d., net jei planuojate dar kiek dirbti ir tik vėliau išeiti į pensiją. Priklausomai, kiek uždirbate ir kokio dydžio bus jūsų pensijos mokėjimai, dar galite dirbti ir gauti pensijos mokėjimus. Pagal šiandieninės "Soc. Sec." taisykles, geriausia apsimoka išeiti į pensiją pirmą metų mėnesį, t. y. sausį.

Kai planuojate išeiti į pensiją,

ar būtumėte 62 metų, ar vyresnis, turite susisiekti su "Soc. Sec." įstaiga tris mėnesius prieš datą, kada planuojate pradėti imti pensijos mokėjimus. Kadangi "Soc. Sec." taisyklės yra gana komplikotos, patartina, kad nuvyktumėte į "Soc. Sec." įstaigą, tartumėtės ir pradėtumėte planuoti išėjimą į pensiją prieš metus.

Pensijų mokėjimai našlėms/našliams

Našliai/lės gali pradėti imti pensijos mokėjimus pagal sutuoktinį, būdami 60 metų, o jei jie yra invalidai - 50 metų.

Jeigu imate našlės/lio (tas galioja ir išsiskyrusiems) pensijos mokėjimus, kada sulauksite savo pensijos amžiaus, ir jei jūsų mokėjimai yra didesni, galite pradėti imti savo uždirbtą pensiją. Daugumas našlių pradeda imti sumažintą našlio pensiją, o paskui, kai sulaukia

62 ar 65 metų, pradeda imti savo, jei yra didesnė. "Soc. Sec." taisyklės šiuo reikalu yra gana sudėtingos, todėl patartina, prieš nusprendžiant, ką darysite, gerai išsiaiškinti su "Soc. Sec." tarnautojais, kas ir kada jums yra geriausia.

Mokėjimai šeimos nariams

Kuomet imate pensiją, kai kurie šeimos nariai gali gauti mokėjimus. Tie šeimos nariai yra: 1. žmona ar vyras, jei jie yra 62 metų ar senesni; 2. jūsų žmona ar vyras, neturintis 62 metų, jei jie prižiūri vaiką, kuris yra jaunesnis nei 16 metų arba yra invalidas; 3. jei esate išsiskyrę, jūsų buvęs vyras ar žmona 62 metų ar vyresni; 4. vaikai iki 18 metų; 5. vaikai 18-19 metų, jei jie dar eina į gimnaziją; 6. vaikai virš 18 metų, jei jie yra invalidai.

Sutuoktinio mokėjimai

Sutuoktinis gali gauti pusę pensijon išėjusio dirbusio su-

tuoktinio pensijos, nebent sutuoktinis padės imti pensiją, nesulaukęs 65 metų. Tuo atveju sutuoktinio pensija bus visam laikui sumažinta procentaliai, priklausomai nuo mėnesių skaičiaus, likusio iki 65 metų. Bet jei sutuoktinis prižiūri vaiką, kuris yra jaunesnis nei 16 metų, arba invalidas ir gauna pagal tėvą/motiną mokėjimus, tai tas sutuoktinis gaus visą pensijos mokėjimą, nepaisant amžiaus.

Jei galite gauti savo ir sutuoktinio pensiją, "Soc. Sec." paprastai moka jūsų mokėjimus pirma. Jei pagal sutuoktinį mokėjimai būtų didesni negu jūsų, gausite aukštesnį mokėjimą. Pvz., Onos pensija yra 250 dol., o pagal vyrą, žmonos pensija jai būtų 400 dol. Jei ji išeis į pensiją, sulaukus 65 metų, gaus savo 250 dol. ir dar jai pridės iš vyro 150 dol., taigi bendra jos pensijos suma bus 400 dol. Tačiau, jei Ona pradės imti pensiją nesulaukus 65

metų, abi sumos bus procentaliai sumažintos.

Kokie gali būti didžiausi šeimos mokėjimai.

Jei jūsų vaikai gali gauti "Soc. Sec." mokėjimus pagal jūsų darbo lygį, kiekvienas jų gaus pusę jūsų pensijos mokėjimo. Tačiau yra nustatyta tam tikra suma, kuri gali būti išmokama šeimai. Jei, sudėjus vaikų ir jūsų sutuoktinio mokėjimus, jie viršys nustatytą šeimos sumą, mokėjimai bus sumažinti, bet jūsų mokėjimai nebus paliešti - gausite visą pensiją.

Išsiskyrusio sutuoktinio mokėjimai

Išsiskyręs sutuoktinis gali gauti pensijos mokėjimus pagal buvusios žmonos ar vyro "Soc. Sec." mokėjimus tokiu atveju, jei jų vedybos tęsėsi mažiausiai 10 metų. Išsiskyręs sutuoktinis, kuris pretenduoja į buvusio sutuoktinio mokėjimus, turi būti 62 metų ar vyresnis ir nevedęs.

(nukelta į 6 psl.)

FINANSAI IR BRANGINYBĖS

Didžiausias auksinių monetų lobis rastas 1927 m. Nasvytalių kaime (Šilalės raj.). Nors dalį auksinių monetų radėjas Juozas Radžius pardavė, bet Šilalės policija iš jo spėjo atimti 298 auksines monetas, 2 auksinius žiedus, 12 sidabrinių šaukštų, 1 sidabrinių kaklo papuošalą su 6 brangakmeniais ir emalės portretą. Tarp monetų daugiausia aptikta Jungtinių Nyderlandų provincijų dukatų, rasta Vengrijos, Transilvanijos, Venecijos, Savojos, Turkijos ir kitų šalių auksinių monetų. Manoma, kad šis lobis buvo paslėptas XVII a. septintą dešimtmetį arba XVIII a. pradžioje.

Seniausių auksinių monetų lobis, kuriame buvo 1532-1605 m. kaldinti 24 auksiniai Jungtinių Nyderlandų provincijų, Čekijos, Vengrijos, Transilvanijos ir kitų kraštų dukatai, 1882 m. rastas Barvydžių kaime (Telšių raj.).

Didžiausias sidabro lobis rastas 1930 m. Ribiškių kaimo laukuose (dabar Vilniaus m.). Radinius greitai išsidalino vietos gyventojai. Didžiąją loby dalį surinko bei aprašė publicistas ir numizmatas Povilas Karazija. Jo duomenimis, lobis buvo suvyniotas į lininį audėklą ir įdėtas į varinį indą. Radinių sudarė daugiau kaip 530 lietuviškų pusapvalės lazdelės formos lydiniių, 9 Naugardo lazdelės formos grivinos ir 19 Kijevo rombo formos grivinų. Vėlesniais tyrimais nustatyta, kad lobyje buvo rasta apie 560 sidabro lydiniių, jie svėrė apie 60 kg. Manoma, kad šis lobis buvo paslėptas XIII a. viduryje.

Seniausių sidabro papuošalų lobiai rasti Baubliuose (Rokiškio raj.), Užpelkniuose (Plungės raj.) ir kitur. Tai daugiausia V-VIII a. antkaklės ir storagalės apyrankės.

Didžiausias gintaro lobis surinktas tarp 1860-1882 m. kasant gintarą Kuršių mariose ties Juodkrante (tuomet Rytų Prūsija). Jame buvo 434 neolito plastinio meno dirbiniai. Tarp jų nemaža cilindrinų karolių, sagučių, skridinių, trapecijų bei kirvio formos pakabučių, skydo formos amuletų ir kt. Ypač vertingi kūrinių - žmonių ir gyvūnų figūrėlės. Šis lobis, vadintas jį surinkusio ir aprašiusio vokiečių geologo Klebso (Hermann Erdmann Richard Klebs) kolekcija, dabar vadinamas Juodkrantės lobiu. Suradus lobį, jis buvo saugotas Karaliaučiaus Geologijos-palėntologijos universiteto muziejuje. II pasaulinio karo pabaigoje buvo išvežtas ir todėl ilgai manyta, kad yra dingęs. Apie 20 amuletų 1976 m. aptikta Giotingene (Vokietija). 1986 m. Palangos gintaro muziejaus užsakymu, pagal R. Klebso knygoje spausdintus H. Švarco (H. Schwarz) piešinius, padaryta dalies Juodkrantės loby dirbinių rekonstrukcija. 1996-1998 m. Virginijos ir Kazimiero Mizgirių gintaro galerijoms-muziejams Nidoje bei Vilniuje padaryta po 214 loby dirbinių rekonstrukcijų.

Sunkiausias gintaro gabalas - "Saulės akmuo" - yra 3698 g svorio, 210x190x150 mm dydžio.

Brangūs mūsų broliai ir seserys išeivijoje,

Vilniaus Kalvarijų kelias nuo seno katalikams buvo ir yra šventi vieta, į kurią kadaise mūsų tėvai ir protėviai iš tolimiausių vietų net pėsti keliaudavo šimtus kilometrų, kad Vilniaus Kalvarijoje eidami Kristaus kančios keliu savo širdyje ir dvasioje sustiprintų tikėjimą ir įgytų Viešpaties Dievo malonių.

Kristaus kančios kelias Vilniaus Kalvarijoje nebuvo užmirštas ir nuožiausiais okupacijos metais, kada buvo užsimota sunaikinti tikėjimą į Dievą, sugriauti Lietuvoje katalikų Bažnyčią. Nors beveik visos Vilniaus Kalvarijų stotys buvo sunaikintos taip, nė žymės neliktų, tačiau jų buvimo vietos nuolatos buvo vėl pažymimos iš akmenų sudėtais kryželiais.

Lietuvai vėl atgavus nepriklausomybę, o mūsų tikėjimui ir Bažnyčiai laisvę, Lietuvos tikintieji entuziaistiškai pradėjo atstatinėti sunaikintas Vilniaus Kalvarijų Kryžiaus kelio stotis. Jų buvo trisdešimt penkios. Iš jų tik septynios, buvusios prie Švento Kryžiaus Atradimo bažnyčios, išliko nesunaikintos.

1998-jų metų vasarą kreipėmės į jus, brangūs broliai ir seserys Kristuje, kviesdami savo aukomis taip pat prie Kryžiaus kelio koplyčių atstatymo. Mūsų kreipimąsi atspausdino kai kurie lietuvių išėivijos spaudos leidiniai. Tada geranoriškų aukų laukė dar dešimt nepradėtų atstatyti koplyčių. Šiandieną tokių liko šešios, tačiau pačios didžiausios ir sudėtingiausios: Paskutinės vakariinės, Prie Alyvų kalno, Alyvų darželyje, Jėzaus suėmimas, trys stotys vienoje vietoje - Kristaus pas Kajafą, Kalėjime, Antrą kartą pas Kajafą, dvi stotys vienoje vietoje - Rotušė, Pas Pilotą.

Dar kartą dėkojame išėivijos pasaulio spaudos leidinių redakcijoms, paskelbusioms mūsų kreipimąsi, ir tiems mūsų broliams ir seserims Kristuje, gyvenantiems Jungtinėse Amerikos Valstijose, kurie savo aukomis atsiliepė į mūsų kreipimąsi, ir kurių dėka buvo surinkta 20 792 litai, arba 5 198 doleriai, o tai daugiau nei pusė sumos, kuri padėjo atstatyti vieną iš Kalvarijų koplytelių. Dar 6 000 dolerių sumą paaugojo mano giminės iš Chicagos, padedantys atstatyti vieną konkrečią Kalvarijų koplyčią. 1 444 litus paaugojo Londono lietuviai.

Aukščiau minėtų šešių koplyčių atstatymui dar trūksta apie vieno milijono litų. Visų atstatomų koplyčių architektūrinis meninis sprendimas visai atitinka sunaikintųjų išvaizdai, todėl darbų įkainiai yra tokie aukšti.

Gražioje Verkių miško parko gamtinėje aplinkoje net septynis kilometrus nusidriekusių vingiuotu Kristaus kančios keliu, atstumais tarp stočių atitinkančiais tikrąjį Kristaus kančios kelią Jeruzalėje, išstisus metus eina didesni ar mažesni maldininkų būriai. Jų tarpe - įvairaus amžiaus ir išsilavinimo žmonės. Šiais metais Sekminių dieną daugiataukstantinė maldininkų minia ėjo Kryžiaus keliu net per lietuvių, o tai rodo, jog mūsų tikėjimas, netolimoje praeityje patyręs sunkius ir skaudžius išbandymus, lietuvių tautoje yra gilus ir gyvybingas taip pat ir šiandien.

Primename, jog Vilniaus Kalvarijos Kryžiaus kelias buvo įkurtas XVII a. antrojoje pusėje kaip padėka dievui už krašto išvadavimą nuo šešerius metus Lietuvą niokojusių priešų iš Rytų. Labai norėtume, kad tos šešios dar neatkurtos koplyčios būtų atstatytos Vilniaus Kalvarijos - tai padėka Dievui už Lietuvos nepriklausomybės ir tikėjimo bei Bažnyčios laisvės atgavimą.

Visiems aukotojams reiškiamė nuoširdžią padėką. Jų vardus ir pavardes įrašome į fundatorių knygą, už juos meldžiamės. Gaušiau aukojantiems išsiunčiamė ir specialų padėkos pažymėjimą su Kryžiaus kelio lankstinuku planu.

Viliamės, kad su Lietuvoje ir išėivijoje gyvenančių mūsų tautiečių ir paties Viešpaties Dievo pagalba Vilniaus Kalvarijų Kristaus kančios Kryžiaus kelias bus pilnai atkurtas ir kad jis daug prisidės prie mūsų tautos dvasingumo ir tikėjimo tolimesnio stiprinimo.

Norintiems savo aukomis paremti šį taurų reikalą pakartotinai nurodome mūsų adresą: Kalvarijų g. 225, Vilnius, Lietuva. Aukus galima siųsti taip pat per Vilniaus arkivyskupijos kuriją ir per religinę šalpą Brooklyn, NY.

*Kalvarijų parapijos klebonas kun. Kęstutis Latoža,
Vilniaus dekanas, 1999 m. gegužės 31 d.*

"Social security"

(atkelta iš 5 psl.)

Jei sutuoktiniai buvo išsiskyrę bent dvejus metus, buvęs vyras ar žmona gali gauti pensijos mokėjimus, nors tas buvęs sutuoktinis, pagal kurį "Soc. Sec." prašoma pensija, dar nėra išėjęs į pensiją. Bet sutuoktinis, pagal kurio "Soc. Sec." yra prašoma pensija, turi turėti užtenkamai "Soc. Sec." kreditų, kad galėtų gauti mokėjimus, sulaukus 62 metų ar daugiau. Išsiskyrusio gaunami mokėjimai neturi įtakos kito išsiskyrusio mokėjimams.

**Ką reikia žinoti,
prieš pradėdant rūpintis
gauti pensiją?**

Paskambinkite "Soc. Sec." įstaigai nemokamu telefonu 1-800-772-1213 ir pasakykite, kad norite pradėti imti pensiją, arba nuvykite į vieną iš daugelio "Soc. Sec." įstaigų ir, ten nuvykę, pareikškite norą gauti pensiją. Jūs turite turėti dokumentus, kuriuos žemiau išvardinsime. Bet jei neturite, neatidėkite - "Soc. Sec." įstaiga padės jums tuos dokumentus gauti. Jūs

turite turėti šiuos dokumentus:

1. "Soc. Sec." numerį; 2. gimimo metrikus;
3. jūsų W-2 formą, o jei dirbate sau, paskutinių metų mokesčių pildymo dokumentus;
4. jei buvote kariuomenėje, išėjimo iš kariuomenės dokumentus;
5. sutuoktinio gimimo metrikus ir "Soc. Sec." numerį, jei ir jis/ji nori gauti pensiją;
6. Amerikos pilietybės įrodymą, arba žalią kortelę, jei nesate gimęs Amerikoje;
7. jūsų banko vardą ir banko sąskaitos numerį, kad pensijos pinigai galėtų būti siunčiami tiesiogiai į jūsų sąskaitą banke. Dokumentai turi būti origina-

lai arba jų patvirtintos kopijos. Jei turite originalius dokumentus, jų kopijas ten pat pasidarys "Soc. Sec." tarnautojas.

*Naudotasi "Soc. Sec." įstaigos pranešimais
Parengė B. Jasaitienė ir A. Šmulskštienė*

Bulgarijos ir Rusijos derybos

Bulgarijos vyriausybės vadovo Ivano Kostovo derybose su Rusijos premjeru Sergejumi Stepasinu Maskvoje pasiekti susitarimai dėl karinio ir techninio bendradarbiavimo, nežiūrint į tai, kad Bulgarija siekia įstoti į NATO.

ELTA

VASAROS SKRYDŽIAI Į VILNIŲ

**Finnair ir kitomis oro linijomis
žemiausiomis kainomis**

iš New Yorko,

Chicagos

ir iš visų JAV miestų.

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

e-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com.

RigaVen Travel Inc.

• We have GREAT CRUISES •

• Tours to Ireland, Scotland, England and Europe •

• Discover Costa Rica •

**Low fares to VILNIUS
From New York - JFK**

JUNE 14 - AUG 15 - \$800.-

**SPECIAL LOW FARES ON SPECIFIC DAYS
"Limited availability" - Call for Details**

with
FINNAIR
All Fares plus Tax

Call
INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706
Tel. 516-665-4455 Fax 516-665-6164
1-800-291-8311
E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- Siuntiniai į Lietuvą su pristatymu į namus. Jūros tranzito laikas tik dvi savaitės.
- Labdaros siuntiniai per GIFT OF HOPE programą.
- Perkraustymo į Lietuvą paslaugos.
- Pinigų persiuntimas į Lietuvą.
- Pigios telefono paslaugos.
- Telefono kortelės skambinti į Lietuvą.
- Vertimo paslaugos

NAUJOS PASLAUGOS

- Siuntinių persiuntimas iš Lietuvos į Ameriką (tik didesniais kiekiais).
- Perkraustymas iš Lietuvos į Ameriką.
- Komercinės siuntos iš Lietuvos į Ameriką.
- Informacija telefonu:
617-269-4455, 617-834-4577

Pajūrio miškas

V. Kapočiaus nuotr.

SCHUYLER SAVINGS BANK

Mes siūlome:

*Taupymo sąskaitas *Taupymo sertifikatus
*IRA sąskaitas

*Asmeniškas ir komercines čekių sąskaitas
*Tiesioginį pinigų deponavimą

*Namų paskolas *Automobilių paskolas
* Namų remonto paskolas *Sąskaitų paskolas
*Namų (Home Equity) paskolas

*Naujos, patogios darbo valandos ir draugiškas
patarnavimas gerai tarnauja mūsų visuomenė...*

Mūsų adresas:

24 Davis Avenue
Kearny, NJ 07032
(201) 991-0001
arba skambinkite nemokamai:
1-888-SCHUYLER
(1-888-724-8953)

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

**Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas**

nuo DURŲ iki DURŲ

**Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų**

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

**ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
PICK-UP SCHEDULE FOR JULY OF 1999**

July 2	Philadelphia, PA	11-12 noon
July 3	Brooklyn, NY	12-1 pm
July 13	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
July 15	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
July 16	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
July 17	Brooklyn, NY	12-1 pm
July 19	Putnam, CT	1-2 pm
July 27	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
July 29	Elizabeth, NJ	11-12 pm
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
July 30	Philadelphia, PA	11-12 noon
July 31	Brooklyn, NY	12-1 pm

*For more information please call:
1 800-775-7363 or 914-258-5133*

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$650 r.t.

One way to Vilnius \$410

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

Lietuviai esame visi -
Lietuvių Fonde ar esi?

14911 127th Street
Lemont, IL 60439
Tel.: (630) 257-1616
Fax.: (630) 257-1647

LIETUVIŲ FONDAS **LITHUANIAN FOUNDATION**

Santrumpos: atm. įn. = atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio = aukotojas, įm.= įmokėjo, asm. = asmuo, suma po pavardės = įnašų iš viso.

1999 m. kovo mėn.

1 x \$5 - Bundelienė Ona atm. įn., \$ 1,055.
1 x \$10 - Kasaitis dr. Edmundas, \$10.
1 x \$24 - Šaulys prel. Kazimieras atm. įn.: Šaulys Dalia, \$ 3,160.
2 x \$25 - Sved George ir Dana, \$150; Valeska Edward ir Marcella, \$275.
1 x \$30 - Meižys Dennis ir Vaida, \$30.
16 x \$100 - Anužis Saulius ir Lina, \$100; Buivys Justinas ir Danguolė, \$1,100; Čizinauskas Edward ir Elena, \$200; Čyvas kun. Matas, \$2,500; Dragunas Gintaras ir Rosemary, \$100; Druseikis Petras ir Julija atm. įn.: Druseikis Algimantas, \$4,225; Dubinskas dr. Viktoras ir Jadvyga (mirusi), \$4,100; Hartfordo Skautės ir Skautai, \$100; Hathaway Sederavičiūtė Margarita, \$100; Kwedar dr. Edward, \$800; Matz, Jerald ir Irena, \$100; Paltanavičiūtė Lina, \$100; Reikenis Richardas ir Živilė, \$600; Sautils Stasys, \$100; Sealey prof. Raphael, \$2,500; Vilkas Eugenijus ir Irena, \$620.
1 x \$200 - Černius Rimas, \$2,500.
1 x \$2,000 - Andrašiūnas Juozas, testamentinis palikimas, \$2,100.
1 x \$35,000 - Prel. Juozo Prunskio Fondas Jaunimui: Prunskis prel. Juozas, \$35,000.
Iš viso \$ 38,919.

1999 m. balandžio mėn.

1 x \$10 - Sabalis Aldona, \$110.
2 x \$20 - Grybauskas Vytautas ir Joana, \$500; Perez Petrauskienė Jūratė atm. įn.: Petrauskas Marijona, \$520.
5 x \$25 - Čyvas Juozas atm. įn.: Čyvienė Genė, \$315; Kiliulis Česlovas ir Laima, \$225; Milaknis dr. Antanas (miręs) ir Halina, \$1,200; Ugianskis Juozas ir Ann, \$455; Zailskas Antanas ir Teodora, \$1,165.
8 x \$50 - Galdikas Valentinas atm. įn.: Galdikas Sofija, \$650; Giedraitis dr. Domas ir Jadvyga, \$1,100; Laniauskas Rimantas J., \$400; Lukas Juozas ir Barbora, Vasario 16-osios proga, \$1,200; Novickis Antanas atm. įn.: Ratas Živilė, \$ 200; Stanaitis Joseph P., \$300; Stanaitis Valeria G., \$300; Vailokaitis Domas ir Antanina, \$475.
35 x \$100 - Alminas Rama, \$100; Apeikis Vytautas ir Nelė, \$1,800; Aukštuolis Andrius ir Anastazija atm. įn.: Dainienė Ona, \$300; Balašaitienė Aurelija, \$450; Balzekaite Irena Gintarė: įm. Balzekienė Sigita, \$100; Balzekas Stanley Vasaris Juozas: įm. Balzekienė Sigita, \$100; Budrienė Jūratė, \$100; Draugelis Arūnas ir Irena, \$1,800; Gauronskas Petras ir Marija (mirusi), \$4,400; JAV LB Clevelando Apylinkė, \$2,900; JAV LB Daytona Beach Apylinkė, \$400; Karaša Narimantas ir Ona, \$600; Karnius Albinas ir Angelė, \$200; Kirkilas kun. Mykolas, \$1,100; Koncė dr. Arvydas, \$800; Lietuvių Fronto Bičiulių Los Angeles Sambūris: įm. dr. George Zigmąs Brinkis, \$203; Macys Vytautas ir Stasė, \$100; Mikaila Jurgis ir Regina, \$1,300; Nyerges Napoleonas atm.: Nyerges Salomėja, \$ 300; Peleckas Tomas: įm. Peleckas Petras, \$100; Puzinas dail. Povilas atm. įn.: Puzinas Austra, \$1,700; Quinn dr. Thomas ir Dainė, \$500; Reškevičius Albinas ir Gražina, \$400; Ruseckas Vincas ir Charlotte, \$200; Sabaitienė Albina, \$200; Sabaitis Adolfas, \$200; Šimkus Aleksandras (miręs) ir Bronė, \$1,700; Sirutis Aloyzas (miręs) ir Gražutė, \$1,100; Šlapelienė - Piascekaitė Marija atm. įn.: Sirutienė Gražutė, \$400; Šlapelis Jurgis atm. įn.: Sirutienė Gražutė, \$400; x, \$3,100; Stankus Kristina, \$100; Vasiliauskas - Wesley Aleksas, \$200; Vilutis Edvardas atm. įn.: Vilutienė Marija, \$800; Žekonis dr. Mindaugas, \$300.

1 x \$101 - Shankar, A., \$101.
2 x \$150 Lukša - Daumantas Juozas atm. įn.: Bražėnaitė - Paronetto dr. Nijolė, \$400; Mickus Vytautas ir Karen, \$329.
4 x \$200 - Bakšys Cornelia, \$400; Baltutis Vytautas atm.: Baltutienė Ona, \$3,000; Rimkus Juozas ir Marija atm. įn.: Zvirzdienė Zita, \$1,000; Stulpinas Antanas ir Augusta (mirusi), \$200.
2 x \$250 - Omahos Lietuvių Moterų Klubas, \$2,000; dr. Vandos Sruogienės Stipendijų Fondas: Sruoga Dalia, \$11,530.
1 x \$450 - Kučiauskas Igoris ir Kunigunda, 50 m. vedybų sukakties proga, \$2,000.
1 x \$500 - Brinkis dr. Gorge Zigmąs, \$2,000.
1 x \$1,000 - Andrašiūnas dr. Bronius atm.: Andrašiūnienė Apolonija, \$4,100.
1 x \$10,000 - Mykolo ir Amalijos Jagučių Stipendijų Fondas: Jagutienė Amalija, \$21,000.
1 x \$15,000 - Prel. Juozo Prunskio Fondas Jaunimui: Prunskis prel. Juozas, \$50,000.
Iš viso \$32,726.
Lietuvių Fondo pagrindiniam kapitalui gauta aukų iki 1999.4.30 - 9,664,764 dol. Palikimais gauta 4,906,219 dol.
Gautomis palūkanomis parėmė lietuvišką švietimą, kultūrą, jaunimą 5,773,849 dol.

Padarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui: LITHUANIAN FOUNDATION, INC., A NOT - FOR - PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION.

Visi remkime Lietuvių Fondą, nes Lietuvių Fondas remia lietuvių.

Mokytojai uždirba po 1300 Lt

Valstybinių mokyklų mokytojai balandžio mėnesį uždirbo vidutiniškai po 1294 litus, "valstybiniai" gydytojai - po 1412 litų, pranešė Statistikos departamentas.
Visi (valstybinio ir privataus) bendrojo vidurinio mokslo darbuotojai balandį uždirbo vidutiniškai po 1070 litų (vien valstybinio tiek pat), o gydytojai - po 855 litus (valstybinio - po 857 litus, privataus - po 798,5 lito).

Lietuvos Aidai

Sunny Hills teatro mėgėjų "Aido" garsas

Dar Lietuvoje begyvenant 1987 m. pavasarį Vilniaus parkraščio gyvenvietėje Pagiriuose susibūrė pagyvenusių žmonių grupė. Beveik slapta nutarėme ruošti muzikinę programėlę, pavadintą "Senovine gegužine". Tuo metu dar dainuodavome ir šokdavome tik naujoviškai - tarybiškai.

Apsigyvenus Sunny Hills lietuvių telkinyje, panorau suruošti "Senovinę gegužinę" su "Antrosios jaunystės" choro "jaunimu". Tai trumpas muzikinis vaizdelis, supintas iš senovinių liaudies dainų ir šokių, kurių parodėme publikai 1992 m.

Matuzienė, Onė Adomaitienė, Julė Nakienė, Kazimiera Ratnikienė, Lionginas Vaitkevičius ir Julė Čepukienė. Atrodo, pavyko. Gavome daug gerų atsiliepimų, tik visi apgailestavo, kad spektaklis per trumpas. Ką gi, nutarėme pailginti ir kitą pavasarį pasirodėme prie "Piršlybų" prijungę kaimišką gegužinę.

Šįmet A. Gustaičio "Sekminių vainikui" nutariau kviešti pačius aktyviausius išbandyti atmintį ir jėgas. Ir štai susirinko nemažas būrys. Artistai "kalė" ilgokas roles, kūrė vaidmenis. Nebuvo lengva, bet tikslą

vertė pasijusti jaunesniais. Kazimieras - Algis Savickas visus įtikino, kad jis baigė daktaro mokslus ir grįžęs (nors Didžbalienės apkalbėtas) susirado Kastutę. Bronė Nakienė jautriai išgyveno į kaimo mokytojos Kastutės vidinį pasaulį ir perteikė jį žiūrovui. Kaimo vaikas - Petras Mackus buvo įtikinantis. Kaimo mergina Onutė - Bronė Matuzienė linksmas kaip saulės spindulėlis. Jaunimas, kuris šoko ir dainavo: Jūlytė Čepukienė, Genutė Gečienė, Algis Nakas, Elena Žebertavičienė. Ir pagaliau mūsų paspirtis ir padrasintoja - suflerė Julė Nakienė.

O kokia gi gegužinė be muzikos! Džiaugėmės, kad telkinyje gyvena Petras Papartis - mūsų muzikantas. Jo akordeo-

* * *

Tuo metu, kai taip dažnai tenka girdėti ir skaityti nusiskundimų apie naujai atvykusių iš Lietuvos nedalyvavimą Amerikos lietuvių veikloje, Sunny Hills Amerikos Lietuvių Bendruomenė didžiuojasi savo naujais talkintojais.

Mūsų dainininkė ir teatro mėgėjų organizatorė, režisierė ir aktorė Elena Žebertavičienė, atvykusi iš Lietuvos 1989 metais, nors su vyru Vincu praleidžia vasaras vėsiaame Detroite, savo entuziazmu, optimizmu, energija ir kantrybe užkrečia ir išjudina visą Sunny Hills žiemos sezono metu! A. Gustaičio "Sekminių vainikas" buvo suvaidintas balandžio 25 d. Šv. Teresės salėje su didžiausiu pasisekimu.

Mūsų choristė Anelė Pečkaitienė, atvykusi irgi 1989 metais, mielai dalyvauja mūsų kolonijos lietuviškame gyvenime.

Mūsų vaikų generacijos Stasys ir Margarita Venciai, su šeima atvykę 1996 metais, nors gyvenantys ir abu dirbantys Panama City, randa laiko ir energijos palaikyti glaudžius ryšius su mumis ir prisidėti prie mūsų renginių. Margarita yra mūsų kompiuterinio interneto ryšininkė su pasauliu. Mes visi labai džiaugiamės jų draugyste ir įnašu į mūsų lietuvišką gyvenimą.

Iš kitos pusės, "Antrosios jaunystės" choras ir gražios lietuviškos pamaldos negalėtų išsiversti be mūsų vargoninkės Genovaitės Beleckienės, kurios tėvai atvyko iš Lietuvos į Ameriką dar 1921 metais: jina gimė, augo, lietuviškai išmoko ir dalyvavo Karalienės Angelės lietuviškos parapijos chore Brooklyne dar "dypukams" į Ameriką neatkeliavus. Muzikui Vincui Mamaičiui sunegalavus, G. Beleckienė perėmė ir sėkmingai eina choro vadovės pareigas nuo 1994 m.

Sunny Hills bedruomenėje visi esame vieningi vienos tautos palikuoniai!

Laima Savaitienė,
JAV LB Sunny Hills
Apylinkės pirmininkė

Dalis "Aido" mėgėjų būrelio, "Sekminių vainiko" atlikėjų. Iš kairės: (muzikantas) P. Papartis, P. Mackus, J. Čepukienė, A. Nakas, E. Žebertavičienė (būrelio vadovė), M. Venciuviene, B. Matuzienė, S. Vencius, G. Gečienė ir O. Adomaitienė

Buvo nuostabu dirbti laisvai, kai niekas nenurodė ką dainuoti, o partijos sekretorė neišbraukinėjo senovinių protėvių dainų. Padrasinti savo pirmų pastangų sėkmės, nutarėme įsteigti vaidybos būrelį pavadinti "Aidu".

1997 m. suvaidinome trumpą "Piršlybas". Atgaivinti mėgėjiškas jėgas ryžosi: Vincas Derenčius, Ona Peleckienė, Margarita Venciuviene, Bronė

pasiekėme. Atsirado daug talentų. Onutė Peleckienė, jaunystėje daug vaidinusi, buvo nepakeičiama. Onės Adomaitienės vaidyba žavėjo žiūrovus. Jos sukurta Didžbalienė sukėlė nemažai juoko. Samdins Jonas - Vincas Derenčius visų mėgstamas, greičiausiai išmokstantis vaidmenį ir puikiai jį atliekantis. Mūsų jaunieji aktoriai, Margarita ir Stasys Venciai - Ievutė ir Benediktas, mus pri-

nas lyg tikras aidas atkartoja nepamirštamus garsus ir melodijas. Dar lieka paminėti mūsų mielą ir kuklų pagalbininką Vyta Gečą, be kurio neturėtume tokių puikių dekoracijų.

Tai štai, esant tokiame gėrio ir grožio mėgėjų būriui, negali sėdėti sudėjęs rankas. Norisi kurti ir dalintis kūrybos džiaugsmu su kitais.

Elena Žebertavičienė

Lietuvių Moterų Federacijos veikla

Lietuvių Moterų Federacijos pirmininkės Aldonos Pintš iniciatyva gegužės mėn. Buvo sukvietos visos New Yorko gyvenančios narės susitikti su viešnia iš Lietuvos - Snieguole Jurskyte, buvusią Philadelphia LMF klubo pirmininke, prieš metus laiko išsikelusią gyventi į Kauną. Ji atvyko baigti tvarkyti savo reikalų Amerikoje ir ta proga mielai sutiko papasakoti savo išpūdžius iš gyvenimo Lietuvoje.

Visos klubo narės susidomėję klausėsi S. Jurskytės pasakojimo apie dabartinį gyvenimą Lietuvoje, kultūrinius renginius, išsikūrimo problemas, apie lietuvių požiūrį į naujuosius atvykėlius iš Amerikos ir kt. Įdomu buvo išgirsti Amerikoje augusios ir mokslus baigusios S. Jurskytės pastabas ir palyginimus gyvenimo Lietuvoje dabartinė-

mis sąlygomis ir gyvenimu čia.

Ta pačia proga New Yorko klubo pirmininkė levo Jankutė pristatė kitą viešnią iš Lietuvos, dailininkę Evą Labutytę, kurios darbų paroda gegužės mėn. vyko Balzeko muziejuje Chicagoje. Ji papasakojo apie savo kūrybą, apie Mažosios Lietuvos ir senosios Prūsijos kultūrą ir užsilikusią simboliką, kurią ji įpina į savo kūrybą. Po gyvų diskusijų dalyvės pasivaišino narių paruoštais skanėstais ir atgaiva.

Connecticut valstijoje įsikūrė antrasis LMF klubas - tai Greewich, CT, pirmininkė - Nijolė Valaitienė. Susibūrusi klubą, kad būtų lengviau padėti kuriai nors prieglaudai ir mokyklai Lietuvoje. Klubą suorganizavo labai energinga ir sumani Marijona Dymšaitė - Ogden, kuri yra ir jau seniai

veikiančio Norwalk ir Stamford, CT, klubo valdybos vicepirmininkė. Šiuo metu Greenwich, CT, apylinkėse gyvena daug pajėgių ir labai gabių moterų, kurios savo numatytus šalpos tikslus galės įgyvendinti, globodamos Lietuvos jaunimą.

Norwalk ir Stamford klubas išsirinko naują valdybą: pirmininkė - Dorothy Minkus - McKenna, vicepirm. - Mari-

jona Dymšaitė - Ogden, išdinininkė - Linda Gray, sekretorė - Iveta DiLorenzo. Šiame skyriuje didesnė narių dalis yra antros ir trečios kartos amerikietės - lietuvaits. Jos posėdžius dažniausiai praveda anglų kalba. Malonu pastebėti, kad abiejuose klubuose dalyvauja kelios neseniai iš Lietuvos atvykusios jaunos moterys ir mielai talkina visuose darbuose. A.P.

DEŠIMTIES METU MIRTIES SUKAKTIS

MYLIMOS MAMOS,
BABOS

A. + A.

VERONIKOS ŠLAPELYTĖS- GINTAUTIENĖS

Šios skaudžios sukakties proga prisimename Ją su giliu liūdesiu, meile ir dėkingumu. Šv. Mišios už Jos vėlę bus aukojamos liepos 18 d., 11 val. Brooklyno lietuviškoje Apreiškimo bažnyčioje, Pranciškonų koplyčioje Brooklyne, Veliuonoje, Skapiškyje ir Gregorinės Mišios Kretingos Pranciškonų bažnyčioje.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, pažįstamus ir artimuosius pasimelsti ir prisiminti mylimos Mamytės, Babos sielą.

Giliam liūdesyje pasilikę

dukros Birutė ir Vida, sūnus Vytautas, žentas Algirdas, marti Irena, anūkai: Vaidilutė su šeima, Vilija su šeima, Linas su šeima, Algis, Rimas, Aukšė su šeima, Linas, Nina, Audra, Laima su vyru, Jonas ir Gina. (Butkių, Gintautų ir Jankauskų šeimos).

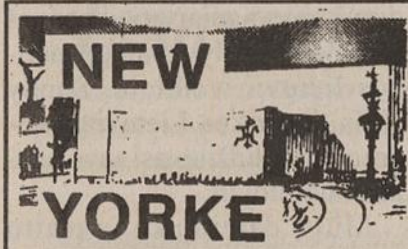
Ilgametei atstovei Pasaulinėje Katalikių
Moterų Organizacijų Unijoje

BIRUTEI ŠLEPETYTEI- VENSKUVIENEI

Paryžiuje mirus, giliai užjaučiame jos vyrą
Ambasadorių ADOLFA VENSKŲ
ir seserį Dr. ALDONĄ ŠLEPETYTĘ-IANNACE su šeima.

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOTERŲ
KULTŪROS DRAUGIJA

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuošas (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Šis yra paskutinis "Darbininko" numeris prieš atostogas.

"Darbininko" įstaigos atostogaus nuo liepos 3 iki liepos 17 d. "Darbininkas" neišeis liepos 9 ir liepos 16 d. Poatostoginis numeris išeis liepos 23 d. *Linksmų atostogų visiems!*

Ateitininkų savaitė Kennebunkporte, ME

Ateitininkų sendraugių poilsio savaitė Kennebeunkporte bus rugpjūčio 14-21 d. Savaitės vadovas komendantas - dr. Alfonsas Stankaitis, kepelionas kun. Antanas Diškevičius. Kiekvieną rytą - 8 val. mišios. Vakarinė programa 8 v. v. Rugpj. 14 - Frances Covalleski-Kavaliauskaitės piano koncertas; rugpj. 15 - literatūros vakaras, praveda Paulius Jurgus; rugpj. 16 - dr. Vyt. Vygantas minėjimas; rugpj. 17 - dr. Jono Gylio paskaita "Modernūs vaistai"; rugpj. 18 - "Ką mes žinome apie dangų" - sesuo Ona Mikailaitė; "Mūsų darbas ir ateitis" - sesuo Paulė Savickaitė. Tą pačią dieną 10 val. ryto pasitarimas ateinančių metų savaitės reikalais. Rugpj. 19 - kun. dr. Kornelijaus Bučmio paskaita "Užgošta Šv. Dvasia ir Dievas Tėvas". Rožančius. Rugpj. 20 - solisčių Ginos Čapkauskienės ir Angelės Kiaušaitės koncertas, akompanuoja dr. Saulius Cibas. Vaisės. Ateinančiais 2000 metais ši poilsio savaitė bus rugpjūčio 12 - 19.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Liepos ir rugpjūčio mėnesiai - ir atostogų metu - sekmadieniais lietuviškos mišios bus aukojamos įprastu laiku - 11:15 val. ryto.

Lietuvos Vyčių 110 kuopos sekantis susirinkimas įvyks rugpjūčio 29 d.

Korektūros klaidos. Birželio 11 d. "Darbininko" 7-ame psl. Stasio Dėdino mirties aprašyme data turi būti 1999 metai, o ne 1998 m. Birželio 18 d. "Darbininko" 3-ame psl. atkarpoje "Likimo vardas - Lietuva" tęsinio numeris turi būti 46 (paskutinis), o ne 37. Birželio 25 d. "Darbininko" 7-ame psl., inž. K. Klybo aprašyme yra šie netikslumai: Ritos Klybienės mergautinė pavardė - Kregždaitė, o ne Kregždytė. Jos motinos vardas Marija, o ne Jadvyga. To paties nr. 3-ame psl. Vedamojo antgalvė turi būti "Laisvė ir tvarka". Už klaidas atsiprašome.

Vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, birželio 25 d. išvyko į Vokietiją, kur Vasario 16 gimnazijoje suteikė Sutvirtinimo Sakramentą. Liepos 1 d. išvyko į Lietuvą. Kretingoje dviems pranciškonams suteiks diakonų šventimus ir vienam - kunigo šventimus. Dalyvaus ir vyskupų konferencijoje. Po to vėl grįžta į Vokietiją dalyvauti Europos Studijų dienose ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkų pasitarimuose. Į New Yorką grįžta liepos 19, liepos 23 išvyksta į Kanadą. Į New Yorką grįžta rugpjūčio 10 d.

Lietuvių susiartinimo šventė - metinis piknikas Nek. Pr. Sėsery vienuolyno sodyboje Putnam, CT, šiemet įvyks **sekmadienį, liepos 25 d.** Dėl daugiau informacijų žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.

Dail. Juozas Bagdonas birželio 8 d. išvyko į Lietuvą. Lankysis Vilniuje, Kaune, Plungėje, kur liepos 17 d. vyksta žemaičių dailininkų paroda. Dalyvaus toje parodoje ir sutvarkys savo į Lietuvą persikėlimo ir išikūrimo reikalus. Į New Yorką grįžta rugpjūčio 4 d.

Konstantinas J. Kazlauskis, gyv. New Hyde Park, NY, po ilgos ligos mirė savo namuose š. m. birželio 1 d. Buvo pašarvotas birželio 3-4 d. Stutzmann laidojimo koplyčioje. Birželio 5 d. po mišių Notre Dame bažnyčioje palaidotas šv. Jono kapinėse. Nuliūdime liko žmona Veronika Kazlauskis, brolis Raymond Kazlas ir sesuo Kay Paulin.

Apraiškimo par. žinios

Už a. a. Veronikos Šlaepytės-Gintautienės vėl jos mirties 10 metų sukakties proga mišios bus aukojamos liepos 18 d. 11 val. Mišias užprašė dukterys Birutė Butkienė, Vida Janauskienė ir sūnus Vytautas Gintautas. Žiūr. mirties suaktuvinį pranešimą 7-tame pusl.

Parapijos apatinėje salėje sekmadieniais po 11 val. mišių pradėti šachmatininkų žaidimai. Dėl informacijų skambinkite Ed. Stakniui tel. 718 523-8517.

Baisiojo Birželio minėjime birželio 13 d. iškilmingas mišias koncebravo kun. V. Palubinskas, kun. S. Raila ir kun. J. Pakalniškis. Po mišių procesijoje visi nuėjo prie aikštelėje pastatyto lietuviško kryžiaus, pasimeldė ir sugiedojo himnus. Platesnis aprašymas bus sekančiame "Darbininko" numeryje.

Posėdžiavo Tautos Fondo Taryba Lietuvai remti paskirta 117,100 dolerių

Posėdžiavo Tautos Fondo taryba. Iš kairės sėdi: dr. Jadvyga Vytuvienė, Jurgis Valaitis - vicepirm., Juozas Giedraitis - garbės pirm., Jonas Vilgalys - tarybos pirm., Vida Penikienė - reikalų vedėja, Evaldas Remėza, Rasa Razgaitienė - sekretorė, dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto; stovi: Antanas Sabalis, Algis Vedeckas - valdyb. pirm., Ramutė Žukaitė, Kostas S. Narkėliūnaitis nuotr.

1999 m. birželio 12 d. Tautos Fondo raštinės patalpose Brooklyn, NY, posėdžiavo TF Taryba. Dalyvavo 11 Tarybos narių. Atidarsę posėdį, pirmininkas Jonas Vilgalys pasveikino naujas Tarybos nares dr. Nijolę Bražėnaitę-Paronetto ir Ramutę Žukaitę, pirmą kartą dalyvaujančias Tarybos darbo posėdyje. Savo pranešime pirmininkas pasidžiaugė Valdybos ir Tarybos komisijų veikla.

Valdybos pirm. A. Vedeckas pristatė naują Valdybą, kurioje, be jo, yra: Vacys Steponis - vicepirmininkas, pirmininko pavaduotojas; Vida Penikienė - vicepirmininkė, reikalų vedėja; Aldona Katinienė - vicepirmininkė, sekretorė; Donatas Banaitis - išdininkas; Aldona Mackevičienė - narė specialieji projektams. A. Vedeckas papasakojo apie dabar vykdomą abiturientų apdovanojimo projektą. Lietuvos švietimo ir Mokslo ministerija ir TF Lietuvos atstovybė atrinko 150 abiturientų iš visų Lietuvos apskrčių. Mokslo užbaigimo iškilmių metu jie bus apdovanoti Tautos Fondo premijomis. Jie visi mokyklą baigė aukščiausiais pažymiais ir parašė rašinėlių tema "Lietuva ir aš", kurį atrinkimo komisija įvertino. Pirmininkas taip pat pranešė, kad Valdyba išleis dvi Tautos Fondo žinių laidas ir rudenį suruoš Tautos Fon-

do vaju. Vajaus metu Tautos Fondo nariai ir rėmėjai bus kviečiami globoti savo pasirinktą mokyklą Lietuvoje ir per Tautos Fondą paskirti lėšų knygoms ar reikmenims įsigyti. Aukotojai taip pat bus kviečiami prisidėti prie programos aprūpinti Lietuvos aukštąsias mokyklas profesiniais žurnalais.

Finansų komisijos pirmininkas Antanas Sabalis pranešė, kad jo vadovaujamoje komisijoje yra Vacys Steponis ir Ramutė Žukaitė.

Veiklos ir informacijos komisijos pirmininkas Jurgis Valaitis pristatė savo komisiją, kurioje be jo yra: dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto, Antanas Dundzila, Kęstutis L. Miklas, Vida Penikienė, Rasa Razgaitienė ir dr. Jadvyga Vytuvienė. Komisija peržiūrėjo gautus prašymus ir pristatė sąrašą su rekomendacijomis.

PARAMA PASKIRTA:
Stipendijoms - 4,750 dol.
Demokratizacijai - 9,500 dol.
Lietuvos kančių istorijai - 19,300 dol.
Jaunimo organizacijoms - 7,300 dol.
Kultūriniais reikalams - 3,000 dol.
Spaudai - 12,500 dol.
Švietimo reikalams - 30,750 dol.
"Laisvės ir kančių keliais" konkursui - 30,000 dol.
Iš viso - 117,100 dol.
Kitas TF tarybos posėdis bus 1999 lapkričio 6 d. Visi pareiškimai paramai turi būti gauti Tautos Fondo raštinėje iki spalio 1 d.

šiais Nepriklausomybės kovų metais.

Rudenį Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių institute planuojama suruošti genocido/holokošto klausimais seminarą, kuriame dalyvaus šios srities ekspertai iš Kanados ir JAV. Tautos Fondas ši seminarą finansškai parems.

Paramos skirstymo komisijos pirmininkas Evaldas Remėza pranešė savo vadovaujamos komisijos sąstatą, kurioje be jo yra: Vida Penikienė, Rasa Razgaitienė, Jonas Stankūnas ir Jadvyga Vytuvienė. Komisija peržiūrėjo gautus prašymus ir pristatė sąrašą su rekomendacijomis.

PARAMA PASKIRTA:
Stipendijoms - 4,750 dol.
Demokratizacijai - 9,500 dol.
Lietuvos kančių istorijai - 19,300 dol.
Jaunimo organizacijoms - 7,300 dol.
Kultūriniais reikalams - 3,000 dol.
Spaudai - 12,500 dol.
Švietimo reikalams - 30,750 dol.
"Laisvės ir kančių keliais" konkursui - 30,000 dol.
Iš viso - 117,100 dol.
Kitas TF tarybos posėdis bus 1999 lapkričio 6 d. Visi pareiškimai paramai turi būti gauti Tautos Fondo raštinėje iki spalio 1 d.

Tautos Fondo informacija

Rūpinasi skulptoriaus J. Zikaro palikimu

Aldona Zikariene, gyvenanti Woodhaven, NY, birželio 1 išvyko į Lietuvą tvarkyti savo uošvio skulptoriaus Juozo Zikaro įvairių reikalų. Skulptorius J. Zikaras turėjo 3 sūnus: Vaidutį, Teisutį, Vainutį. Visi jie pasitraukė iš Lietuvos. Lietuvoje liko dukra Alytė. Visi jau mirę. Aldonos Zikarienės vyras Vainutis mirė New Yorke prieš šešeris metus.

Aldona Zikariene anksčiau lankėsi Lietuvoje ir ten buvo įtraukta į įvairius giminės reikalus. Kaune aptvarkė namą, kuriame skulptorius gyveno. Namas jau tapo Čiurlionio galerijos filialu. O Zikaro gimtinėje, Paliukų km., Pampėnų vls., Panevėžio aps., namui uždėtas naujas šiaudinis stogas. Lietuvoje šiaudinių stogų jau nebėra. Tad šio istorinio namo stogui medžiagą surasti Aldonai sukėlė daug rūpesčių, kuriuos ji įveikė.

Kauno Meno mokykloje, kur Juozas Zikaras mokytojavo, Aldona paskyrė 1,000 litų metinę stipendiją. Kandidatų parenka sudaryta vertinimo komisija. Stipendijos skiriamos jau nuo 1997 metų.

Šiemet sueina 55 metai nuo J. Zikaro mirties. Ta proga A. Zikariene paskyrė 5 paskatinimo premijas po 100 litų komisijos atrinktiems kūriniams. Iš tų 5 premijų dvi turi būti skiriamos kūriniams, susijusiems su J. Zikaro kūrybos tematika. Premijos skiriamos mokslo metų pabaigoje.

Daugiausia rūpesčių sudaro

albumo monografijos projektas. Planuojama jį išleisti 2001 metais - J. Zikaro 120 metų gimimo sukakčiai paminėti. Tam reikalingi Panevėžyje buvo įkurtas J. Zikaro fondas, kuriam pirmininkauja dail. Emilija Paločienė. Monografiją rašys Zita Žemaitytė, kelių kitų lietuvių dailininkų monografijų autorė. Dabar ji kol kas serga. Čiurlionio muziejus sutiko perfortografuoti visus J. Zikaro kūrinius.

Zikaro duklė Alytė yra surinkusi daug prisiminimų apie savo tėvelį. Planuojama juos atrinkti, suredaguoti ir panaudoti toje monografijoje. Kalbama ir apie filmo pagaminimą. Juo rūpinasi inž. Šeštakauskas. Valstybinė pa-rama jau yra į planą įtraukta, bet reikės ir Aldonai prisidėti.

Aldona Zikariene Lietuvoje iš-bus 7 savaites. Grįžta liepos 21 d.

Pasisekusi diskoteka. Pirmoji NY Atletų Klubo rengta diskoteka įvyko birželio 11 d., kurioje dalyvavo apie 30 jaunuolių. Buvo atsiveikinta su jaunaisiais krepšininkais Mantu Rysevu ir Aurelijum Stoliarskiu, kurie įstojo į JAV laivyną. Gimimo dienas šventė Agnė Augilytė ir Teresė Ivaškienė. Vakaras užbaigtas lietuviškais dainomis. Muziką pravedė DJ Paulius Markulis ir Donatas Stančiauskas. Jaunimas šoko iki vidurnakčio. Padėką priklauso organizatorėms Aldonai Augylienei, Teresei Ivaškienei ir Danguolei Mačiulskienei. Daugiau informacijų žiūr. skelbimą šiame puslapyje.

SKELBIMAI

Tik 46 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 9,9 cento - JAV; negi atsispirsite tokiam RSL/CYBERLINK pasiūlymui? Lietuvius aptarnauja nuo 1986 m. Nemokėsite nei mėnesinių, nei registracijos mokesčių. Jokio papildomo kodo. Teiraukitės lietuviškai nuo 5 iki 9 val. vak. tel. 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, DC, ieško dviejų darbininkų, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokeskis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373. (sk.)

Parduodamas Vilniuje Gedimino pr. netoli Parlamento rūmų pagrindiniai atremontuoti ir įrengtas butas. 5 kambariai, virtuvė ir vonia. Šviesus, 4-tame aukšte, nauja graži laiptinė. Patogi, prestižinė vieta. 130,000 dol. Tel. (617) 796-9687 vakarais. (sk.)

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Nekalto Prasidėjimo Marijos seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277. (sk.)

"LIETUVOS AIDAS" - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius voke, skaitytojų pasiekia per 3 dienas. Lietuvos paštui nuo 1998.06.01 jo siuntimo kainą pakėlus 43%, arba 40 dol. per metus, dabar "Lietuvos aidas" prenumerata JAV kainuoja: metams - 170 dol.; pusei metų - 90 dol.; ketvirčiui metų - 46 dol. Čekiai rašomi "Lietuvos aidas" vardu ir su adresu siunčiami "Lietuvos aidas" igaliotiniui JAV Broniui Juodeliui - 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514-2914, USA. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Eleanor Fleming, Bostono, MA - 50 dol.
A. Velavičius, Sunny Hills, FL - 20 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

Baltijos-Amerikos Terapijos ir Chirurgijos klinika Vilniuje pasirūpins Jūsų artimųjų ir Jūsų sveikatos ištyrimu ir gydymu. Informaciją apie sveikatos priežiūros ir vaistų gavimo paslaugas suteikia "Artis Media" c/o Algimantas Plura, MD, Pharm. D. Kreiptis - tel.: 718 850-3576, 6 pm - 11 pm; paštu: 87-85 96th St., Woodhaven, NY 11421-2218;

e-mail: ArtisMedia@worldnet.att.net. (sk.)

Atlantic Express corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims liepos 3 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų - tel. (914) 258-5133.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.
TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.

sekmadienį, liepos 25 d.

Nek Pr. Marijos Sėsery vienuolyno sodyboje
PUTNAM, Connecticut

METINIS PIKNIKAS

Lietuvių Susitikimo Šventė

11:00 Koncelebruotos ŠV. MIŠIOS

Pagrindinis celebrantas: svečias iš Lietuvos -
Tėvas Algimantas Gudaitis, SJ

12:00 VAIŠĖS, užsiėmimai

3:00 Neringos stovyklautojų PROGRAMA
Vėliavų nuleidimas

4:00 Didžiųjų dovanų TRAUKIMAS

4:30 MALDOS VALANDĖLĖ už Lietuvą

5:00 ŠOKIAI ir ŽAIDIMAI visiems

Atvykite pabendrauti ir pasidžiaugti -
pasikvieskite ir savo draugus!